47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2462 ԿԻՐԱԿԻ 1912 ՄԱՐՏ 11-24

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
54 Grand Rue de la S. Porte 54
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՕՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ ԱՄԷՆ ԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՀՈՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ՋԵՌԱԳԻՐՆԵՐ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Պաշտպան փաստաբան ՀԱՅՏԱՐ ՐԻՖԱԹ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته نومرو ٥٤
صاحب امتیاز اوخانس فرید
اداره خانهسی باب عالی جادهسنده نومرو ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԵԱՅ	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՌԱՄՍԵՑ.
Պարսից համար	80 Ղրշ.	45	25 Ղրշ.
Դաւառաներու համար	80 „	45	25 „
Արտասահմանի „	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէկէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԹԱԼՈՑՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԵԷՆԻՉԷՐԻ ՀԱՍԱՆԸ

Կարդացէ՛ք, վաղուընէ սկսեալ, եւրոպական հռչակաւոր վիպագիր ԼԷՕՆ ԴԱՀՈՒՆԻՆ այս արեւելեան վէպը, Թարգմանուած՝ հայ դրականութեան խիստ ծանօթ և հմտակրելի գէՀերէրէն ՑԻԿԻՆ՝ ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌԻՒ կողմէ։

Խորհրդաւոր դրուագներով հարուստ և անակնկալներով լեցուն այս Ենիչէրական վէպին մէջ ընթերցողը պիտի ծանօթանայ Օսմանեան Կայսրութեան մօտիկ անցեալի ամէնէն հետաքրքրաշարժ դէմքերուն, որոնք երկար ատեն իշխած են ժողովուրդներու ճակատագրին վրայ։

Կարդացէ՛ք ԵԷՆԻՉԷՐԻ ՀԱՍԱՆԸ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԼԱ ՏԷՊԵԱՆՈՒՍ

Ֆրանսացի մեծանուն տրամադրած Պ. Օկիւսթ Ռօտէն, մէկ ու կէս տարիէ ի վեր «Մանէէն»ի կողմէն, Ֆրանսայի գինուորական օգնականութեան ի Նպաստ բացուած հանդանակութեան իր բաժինը բերելու համար, Ազգին կը նուիրէ իր ձեռակերտ գլուխ-գործոցներէն մէկը, ԼԱ ՏԷՊԵԱՆՍ, որուն պիւմբը կը գտնենք վերեւ։

Շահեկանութենէ զուրկ չենք նկատեր թարգմանաբար հոս արտագրել հայրենասէր գեղարուեստագէտին կողմէն «Մանէէն»ի խմբագրութեան ուղղուած հետեւեալ նամակը. —

14 Մարտ, 1912

Պրն. Խմբագրապետ «Մանէէն»ի,

Սաւառնակի անառար ու վսեմ գէնքը Ֆրանսայի տարու համար Ձեր բացած հանդանակութեան ալիքներուն մէջ յատուկ բերած յուսմամբ՝ ժամանակցելու մտադրութեան մը, գրական հանդանակութենէն զատ, նուիրելով իմ գործերէս մէկը, ԼԱ ՏԷՊԵԱՆՍ։

Պիտի յանձնեմ Ձեզի այս ձեռակերտը. Ձեզի կը մնայ ընտրել աւելը զոր ան պարտի գրաւել, վերարտադրելու համար պատմական էջը, զոր Դուք բացիք մեր ազգապաշտպանութեան գոտեմարտութեան մէջ։

Իմ նէէրիս նդատակն է մանաւանդ յիշեցնել թէ, ազնիւ գողտրիկի մը չուրջը, մենք ամենքս համաձայն ենք.

Հաւատացէ՛ք, կը խնդրեմ, Պարո՛ն Խմբագրապետ, համակրական բարձր զգացումներուս հաւատալիքը։

ՕԿԻՒՍԹ ՌՕՏԷՆ»

Հայրենիքի պաշտպանութեան տէնքան նեթական ձեռնարկի մը շուրջը բովանդակ Ֆրանսան — այնքան աւար թէ մասաւորապէս — դասակարգերը միացան, անդամ մը ալ կուգայ արդարացնել Մեծ Ազգի իր համբաւը։

Պաշտպանենք Հայրենիքը։

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ

ՀՐԱՆԴ

Միշտ առոյգ, միշտ երիտասարդ պրազէտին, ժողովուրդին սիրելի ՀՐԱՆԴԻՆ յոդուածը կարդացէք։ ՀՐԱՆԴ խոստացած է մեզի իր կանոնաւոր աշխատակցութիւնը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ «ԹԱՆ»Ի

Պերլինի մէջ քաղաքական կացութիւնը ծայրայեղօրէն չփոթ է։ Սայլայ հրաժարականներուն, հաւանական հրաժարականներուն եւ կարելի հրաժարականներուն մէջ՝ հանրային կարծիքը ինքզինքը կորսուած կը զգայ։ Ինչ որ ճշմարիտ էր երէկ, այլեւս ճշմարիտ չէ այսօր։ բայց թերեւս ճշմարիտ պիտի ըլլայ վաղը։ Թերթերու ջղայնութիւնը իր լրմանը հասած է։

Եւ մոտոց նախարար Վէրմութ իր հրաժարականը տուաւ այնպիսի պայմաններու մէջ զոր մեր կիրակի թիւին մէջ ճշդած էինք։ Անիկա հրաժարական տուած է ճշդիւ այն պատճառին համար զոր իշխան Պիւլով տուած էր իր հրաժարականը 1909ին, այսինքն ժառանգութեանց տուրքին օրինագիծը քուէարկել տալու անկարելիութեան պատճառաւ, եթէ ոչ արմատական և ընկերվարական մեծամասնութեան մը կողմէ։ Այս անկարելիութիւնը, որ երեք տարիէ յետոյ միեւնոյն պայմաններուն մէջ վերը յիշուած պատճառներով ծանր է։ Որովհետեւ լաւագոյն դատաւորները կը կարծեն թէ ժառանգութեանց վրայ օրէնքը միակ միջոցն է որ կարող է տեւական կերպով գտնցնել կոյսերական պիւտճէին յարաձուն ծախքերը։

Արդ, այս տուրքը կը քաղուի միանգամայն Դաշնակցական Խորհուրդին զգուշութիւններուն, որ կ'ուզէ ամէնէն ուժի վերապահել փոքր պետութեանց ուղղակի տուրքերուն առուելութիւնը, ինչպէս և ոչնկոզմեան կուսակցութեանց զգուշութիւններուն, որոնք չեն ուզեր այդ զէնքը յանձնել ընկերվարականներով խնդրուած Բայսդագի մը։ Ներելի է ուրեմն նախատեսել որ խնդիրը ծանր կերպով պիտի ձգէ՝ յաւելիկ ամիսներուն մէջ՝ կայսրութեան երեւմտեան և իր նախարարներուն ճակատագրին վրայ։

Ի՞նչ չափով այն դժուարութիւնը, որուն տեղի կուտայ Պ. Վէրմութ՝ կրնայ տարուել նաև վարչապետը։ Պ. Պիւլով, միեւնոյն կոցութեան մէջ գտնուած զորեղն, պարտաւորեցաւ պաշտօնէ քաշուիլ, որովհետեւ խորհրդարանական նախարար մըն էր, որովհետեւ համաձայնութիւն կնքած էր ձեռներէց մեծամասնութեան մը հետ և որովհետեւ այդ մեծամասնութիւնը կը մերժէր իրեն հետեւիլ։ Պ. Պէթմանն Հոլվէկ իր չարժումներուն մէջ ազատ է։ Որովհետեւ՝ պաշտօնի անցնելուն պէս՝ յայտարարեց թէ չէր ընդունիր գոյութիւնը ոչ կուսակցական կառավարութեան մը, ոչ կառավարական կուսակցութեան մը։ Սակայն, վերջին ընտրութեանց պահուն ընկերվարականներուն յաջողութիւնէն յետոյ՝ դժուարութեամբ պիտի կրնար քուէարկել տալ 110 ընկերվարականներու հետ երեւմտեան օրինագիծը։ Ասոր համար է որ անչուշտ շատ առաջ չէ գացած։ Միւս կողմէն՝ այս օրինագիծը չի քուէարկուելով՝ վարչապետը այնպիսի երեւմտեան դժուարութեանց առիթ պիտի գտնէր ինքզինքը, զոր ինք միայն ի միմեանի է գնահատելու և որմէց հանդէպ պիտի ընկրկի թերեւս։ Ցառալի պատահականութիւն մը պիտի ըլլար այս, որովհետեւ այս շատ պարկեշտ, ուղղամիտ և ձեռնտու անձը ամէնքին յարգանքը շահած է։

Փոխով Տը Դիսէրլէնի, երէկ իր հրաժարականը ծանուցին, այնպիսի ճշգրտութեամբ մը որ զայն հերքող ծանուցագիրները ըստկեպտիւսիւթեամբ պիտի ընդունին. Պ. տը Դիսէրլէն, օրուն քաղաքականութիւնը ընդարձակած է Գերմանիոյ զարթոյցին կալուածը՝ այնքան յորձակումի տարակայ եղաւ իր երկրին մէջ որքան Ֆրանսայի մէջ մեր այն զանիցը որ հաւանեցաւ Մարոքի վրայ հովանաւորութեան փոխարէն՝ Գոնկոյի յանձնումին։ Ասոր պատճառները բազմաթիւ են։ Տը Դիսէրլէն փոփաքող երեւցած էր Մարոքէն պատառ մը կորզել։ Շատեր կը խորհին որ ան էր իր դիւանագիտութիւնը երբ Ակատիր մարտաւեր մը զրկուեցաւ։ Արդ Մարոք կորսուած է Գերմանիոյ համար։ Միւս կողմէն՝ տը Դիսէրլէն՝ 1911 Սեպտ. ի սանդարմէն ի վեր կասկածելի դարձած է գերմանական պաշտօնական շրջանակներուն, որոնք զինք կը մեղադրեն թէ իր քաղաքականութիւնը անարգարանալի ընդհանուր պակասութեամբ մը տեղի տուաւ։ Այս կրկնակ անսակէտով՝ անիկա չատ պարտաւորած է, և ոչ ոք կը կարծէ թէ երկար ժամանակ իր պաշտօնին վրայ պիտի կենայ։ Ամէն ինչ կը թոյլատրէ նոյն իսկ եզրակացնել թէ իր զրկումէն քաշուելը վճռուած էր օրուան դարձարութիւնը։ Ցետոգնա՞ծ, ինչո՞ւ համար։ Շատ հաւանօրէն այն յուզումին համար զոր Ուիլիամը Զըրտիլի ճառը պատճառած է Գերմանիոյ մէջ։ Ուիլիամ Զըրտիլ ոչինչ բան է որ գիտցուած չըլլար, ոչինչ բան է որ Սըր Էտուար Կրէյ բան չըլլար արդէն հերքած տարի առաջ։ Բայց իր սիզդուռնքներու յայտարարութիւնը, որ ատորպրդուած է իր կծու պերճախօսութեամբը, չատ անախորժ եղած է վերման մատուլին համար, որ անհաշտակի կը զանէ դայն Լորա Հոլտէնի Պէրլին ըրած ուղեւորութեան առեն կատարուող բանակցութեանց հետ։ Այս պայմաններուն մէջ՝ երկարաձգուող տագնապը, մասնաւորապէս արտաքին գործոց Նախարարութեան փոփոխութիւնը պէչ ապատուրութիւն մը առաջ պիտի բերէր, և չատ բնական է որ ըղձան տագնապին առաջքը առնէ։ Այս տագնապը անճշմարտանման կացուցմամբ պատճառները գոյութիւն ունին միայն։

Մեծ Տէրութիւնները այս պահուս տեսնելի չլլան մը կ'ունցնեն և իրենց ներքին դժուարութիւնները այնպիսի են որ չահերնին կը պահանջէ միջազգային նոր դժուարութիւններ չի յարուցանել։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»

Ի ՆՊԱՍՏ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՈՐԲԵՐՈՒՆ ԲԱՆԿԱԼԹԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

Նկատի ունենալով այն անձուկ վիճակը որուն մատնուած է այսօր Կիլիկիոյ Որբախնամ Կեդրոն. Ցանձնաժողովոյ մնուկը, «Մանզումէ»ի տընօրէնութիւնը իր այսօրուան թիւէն 500 օրինակ կը նուիրէ ազգատարր որբերուն, վաճառման հասոյթը ամբողջովին յատկացնելով անոնց։

Այս թերթերուն վաճառումը ստանձնած է ծանօթ լրագրավաճառ Զենոբ էֆ. Իրէկճեան որ նմանօրինակ պարագաներու մէջ միշտ օգտակար հանդիսացած է իր ազգասիրական զգացումներով։

Հայ ժողովուրդը որ այսօր Բանկալթիի գերեզմանատունը կ'այցելէ իր նախնեաց յիշատակը յարգելու համար, անշուշտ չմոռնալով Կիլիկիոյ որբերը օրերով պիտի բերէ օգնութեան իր բաժինը որբախնամ դարձին և առանց նկատի ունենալու թերթին սովորական գինը առատաձեռնութեան պիտի մասնակցի այս բարեսիրական գործին։

ՅԱՌԱՋԳԻՄՈՒԹԵԱՆ ՍԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

Արդի յառաջդիմութիւնը կը յատպագէ մարդկութեան բարեշրջութիւնը, վասն զի մարդը ոսալ գազափար մը ունի կեանքի իսկական նպատակին վրայ։

Այս նորօրինակ վիրտազիրը չատերը պիտի ժպտեցնէ. նախ դիմանկանները, մոռաորակնները, բոլոր անոնք՝ որոնք կը հպարտանան գիտութեան՝ բնութեան վրայ տարած յաղթանակներով, յետոյ վերջապէս հարուստները, որոնց համար յառաջդիմութիւնը միշտ բան մը կ'ստեղծէ իրենց հանգստաւէտութիւնը ուելցնելու և կեանքը՝ աւելի հեշտին ու հաճոյալի դարձնելու մասին իրենց։

Ամենքն պիտի պրսան անոնք թէ ինչպէս գիտութեան այս յաղթական ընթացքին մէջ կարելի է տեսնել մանկութեան գազափար մը։ Բնութիւնը, քիչ ատենէն՝ ապրեալ գաղտնիք չպիտի ունենայ մեզի համար և մարդը այն ատեն աշխարհի անմիջելի տէրը պիտի դառնայ։

Ահա թէ գիտութիւնը զէպի ո՛ւր կ'առաջնորդէ մեզ, իմ սիրելի ընդդիմամարտներս։ ու ես կ'ուզեմ ձեզի ցոյց տալ թէ հրաշքները իրականութեան տեղ կը գտնէք։ Երեւոյթները անանք են զրա կըրնանք տեսնել ու չշօշափել, իսկ իրականութիւնը այն է որ խոյս կուտայ մեր աչքերէն ինչպէս մեր ձեռքերէն, մանաւանդ թէ մեր միտքն կրնայ ըմբռնել, այս իրականութիւնը միեւնոյն կարգէն, կամ կրնանք ըսել, միեւնոյն նիւթէն ըլլալով։

Արդ, եթէ մարդը գիտութեան միջոցով կը տարի ծանոթանալ բնութեան մէկ քանի օրէնքներուն, ու գտնենք իր պէտքերուն ծառայեցնել, բայրոլին ազէտ է իր ի՞նչ ըլլալուն մասին Գիտութիւնը չի կրնար ըսել իրեն թէ ո՛ւրկէ կուգայ ինքը, թէ ինչո՞ւ այս երկրին վրայ է, ո՛չ ալ ի՞նչ պիտի ըլլայ իր մահէն յետոյ։

Գիտութիւնը, իր գործարաններուն պաշտօնին վրայ քանի մը բացատրութիւններ պիտի տայ, բայց երբ բան մը հարցուն անոր իր մարմնին կեանքը տուող, իրեն մտածել և գործել տուող, իր անձնականութիւնը կազմող ուժին վրայ, համր պիտի մնայ։ Սակայն հոս է որ պատուած մեր գոյութեան իրականութիւնը, այն իրականութիւնը որուն միայն արդիւնքները կը տեսնենք, իսկ ինքը անտեսանելի է։ Այո՛, անտեսանելի։ և, ազէկ միտք պահեցէք, ամէն ինչ որ կենդանութիւն կուտայ նիւթին, անտեսանելի է։ Անտեսանելի է նաև տիեզերքի չարժիչ զօրութիւնը, ձգողութիւնը, անտեսանելի ծանրութիւնը, էլեկտրականութիւնը, որմէ այնքան մեծ օգուտներ կը քաղենք, և որուն բնութեան՝ գիտութիւնը թափանցած չէ բնաւ։ Անտեսանելի է և՝ եթերը, որ կը լեցնէ միջմոլորակային և միջարեգակնային անջրպետները, և որուն չընորհիւ արեւին լոյսն ու ջերմութիւնը կուգան մեզ լուսաւորել և մեզ տաքցնել։

Ուրեմն կան այնպիսի անտեսանելի ոյժեր՝ որոնց խաղալիք է նիւթը, բայց նիւթն իսկ չի կրնար անոր գաղանիքը մեզի տալ, վասն զի այս ոյժերը միեւնոյն էութիւնը չունին։ Նիւթը կորնչելի է, կամ մշտական կերպարանափոխութեան մէջ, իսկ ուժերը՝ անչեղի են ու յաւիտենական։

Մեր մարմինն ալ անտեսանելի ուժով մը կենդանացած է, բայց այնպիսի ուժ մը որ թէ՛ ամենականութիւն, թէ՛ գործունէութիւն, թէ՛ նախաձեռնութիւն և թէ կամքի ու մտքի ստեղծիչ զօրութիւն մը ունի։ Այս ուժը, որուն յատկութիւնները անհատներուն համեմատ կը զանազանին, իւրաքանչիւրին համար իր անհատականութիւնը կը կազմէ։ Իրապէս հոս է սերմին մեր ներս. մարմինը միայն զոմբիք մըն է, մասնաւորապէս չմնուած գործարանաւորութիւն մը, որպէս զի այս անտեսանելի «հաղը կարենայ ի յայտ գալ անտեսանելի նիւթի վիճակին մէջ և անկէ ազդուի։

Մարդուն այս երկուութիւնը (տիւալիթէ) նախզգացած և ընդունուած է ամենահին ժամանակներէ ի վեր։ Մարդը անմահ հոգի մը ունի, կ'ըսէին նախկին փիլիսոփաները, և այս ճշմարտութիւնը ամէն կրօնքներն ալ կը յայտարարեն։

Այս հոգին կ'ուիլէ ուրեմն մեր մարմնին վրայ, որուն զերին է ան միշտ որ անպարտելի ըլլայ այս վերջինը և այն ատեն զանիկա ձգելով կը վերադառնայ մեր աչքերուն անտեսանելի իր նախկին վիճակին մէջ։

Մինթէ ամէն օր չենք զգար գոյու-

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԷՐԹՕՆԸ (7)

ՍՄԲԱՏ ԲԻՒՐԱՏ

ՈՐԴԵՍՊԱՆ ԾՆՈՂՔԸ

(ԸՆԹԱՆԵԿԱՆ ՎԷՊ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔԷՆ)

Դ.

ԼՈՒՍՆԻ ԼՈՑՍԻՆ

— Սպասէ՛, Հերանոյշ, քոռ Գեղամ, մօրս այդ ելնգ սակէն զատ, ես ունիմ արդէն ամուսնան տարներու կինէ, ուսանողութեան ծախքերուն համար, հօրս կողմէն յատկացուած, ահա՛ տասնութը կինէի ամսական հատոյթ մը, որուն վրայ եթէ բարդենք քու ձինդ ոսկիդ ալ, կ'ունենանք ամսական «քսանեկիս ոսկի, չէ՞»։

— Անտարակո՛յս, շնչեց Հերանոյշ անհունն դիւանակութեան շող մը՝ սեւ աչքերուն մէջ։ քսանեկո՛ս ոսկի...։

— Ատով չի վերջանար, անուշի՛կս, շարունակեց Գեղամ.

— Ինչպէ՞ս...

— Մարկ ըրէ՛, յարեց Գեղամ, ես դեռ քեզի չեմ գացուցած վերապրածիս գաղտնիքը, գիտե՞ս ինչո՞ւ վերադարձայ հոս։

— Ինչո՞ւ...

— Բանի՛ քանի անգամներ զրկեցի Բարիզէն, շարունակեց Գեղամ, գրեցի թէ՝ տասներկու ոսկին ամբաւական է իմ ծախքերուս, շարունակ մերժողական պատասխաններ առի հօրմէս, նոյնիսկ սպառնալիքներ՝ բոլորովին կտրելու թոշակս։

— Ցաւո՞յ, ընդմիջեց Հերանոյշ, հեռաքրքիր չարժումով մը, աչքերը սեւեռած՝ իր մօրեղբօրորդիին։

— Վերջին անգամ մըն ալ պիմեցի կրով, շարունակեց Գեղամ, և երբ հօրս նոյն յատուկ մեքենայնին հանդիպեցայ, յուսահատական նամակ մը գրեցի մօրս և խնդրեցի որ զայն նոյնութեամբ կարդայ մեծ հօրս։

— Ի՞նչ կ'ըսես, Գեղա՛մ, ընդմիջեց օրիորդը, վեր յատկելով տեղէն ու գրկելով իր մօրեքօրորդին։

— Համբերէ՛, սնո՛ւցս, կշտամբեց մօրեղբօրորդին, թոյլ տո՛ւր որ չարունակեմ։

— Շարունակէ՛, չարունակէ՛, կրկնեց օրիորդը, չահեկան պատմութի՛ւն մըն է։

— Մօրմս առի պատասխան մը, շարունակեց Գեղամ, մեծ յոյսեր ներշնչող, կը գրէր թէ՝ խոստում առած էր մեծ հօրմէս, իմ խնդիրս կարգադրելու։

— Պաշտելի՛ դայլս, բացագանչեց Հերանոյշ, ոսկի սի՛րտ մըն է, համակ գութ, համակ գուրգուրանք, եթէ իրմէ կախում ամենայ, մենք այսօր աշխարհս երջանիկներէն պիտի համարուէինք, չէ՞։

— Ասիկա այդպէս է, հառաստեց Գեղամ, իր պատմութիւնը չարունակելով «ա՛խ ի՞նչ ըսեմ հօրս, այն անսիրտ, այն դահի՛ճ հօրս, որ հրատարդի մի վիճակէն չի ճանկնար։

— Բայց ինք, ընդմիջեց Հերանոյշ, ինչպէս հարս, այդ տարիքին մէջ, քուռնը թեւակոխած և քիչ մըն ալ աւելի, դեռ չէ՞ ձգեր իր... արշաւանքները։

— Ընդհակառա՛կն, ընդմիջեց Գեղամ, գաւեշտախաղերու ծեր սիրահարներուն պէս, ամէն գիշեր նոր յաղթանակ մը կ'արձանագրէ։ չունի՛ ժ՛ երը, հա՛յր պիտի ըլլայ։ և, վե՛ց մանչ զաւակներու հա՛յր....։

— Շեղեցա՞նք նիւթէն, Գեղա՛մս, դիտել տուաւ Հերանոյշ, իր փոքրիկ ձեռքովը չոչելով մորեղբօրորդիին երեսները, պատմութեան թելը գտի՛ր։

— Ձե՛մ կրնամ՞ներ թելը, Հերանո՛յշ, յարեց Գեղամ հպարտ ձեւով մը, հօրս ընթացքը կը պատմէի, անխի՛ղճը, իր այդ առաջացած տարիքին մէջ, պիսին վրայ մեռցնած քանի մը մարդը ճերմկած, այդ «վիւ» մարդէ՛օրը, տակաւին չո՛ւզեր պարտութիւն խոստովանիլ, տարիներուն անողոք հարուածները կը ծաղրէ, և իր ընտանիքը լքած, աղտոտ բողի մը գիրկը կը մտնէ իր անասնի կիրքին յագեցումը։

Եւ հառաչելով, դարձեալ լուսնի լոյսին, կեզէի պուրակին ծոցը, քարայրին առջեւ, սպառնական կռուի մը բարձրացուց օդին մէջ։

— Ա՛խ, հառաչեց Հերանոյշ, անիծա՛լ աշխարհ։...

— Այո՛, շարունակեց Գեղամ, անարժա՛ն հայրս, այսօր կ'ապրի «աղտոտ կով»ի մը հետ, և իր ընտանիքը, զաւակները լքած, անոր՝ այն պոռնիկին զաւակները կ'օրդեգրէ...

— Ի՞նչպէս, ընդմիջեց Հերանոյշ։

— Ձե՛ս լսած, կշտամբեց Գեղամ, Շուպրայի մէկ ծայրէն մ'ելը կը խոսուի, օրուան խնդի՛ր է, այսօր այդ բաղը կը սիրէ, վաղը, երբ մայրը դպրի հրապուրիչ—և արդէն հիմակու

թիւնը այն հոգին զոր կ'ուրանան ո-մանք, ու երբ կը մտամիտուինք ծանր պատահարներէ մատանց, միթէ չենք լսեր մեր ներսիդին զիտակցութեան ձայնը որ մեզի կը խօսի ու խորհուրդ կուտայ մեզի։

Այս ձայնը, զոր յաճախ կը խեղդենք, անոր համար որ իմաստութեան, բարեխառնութեան, չափաւորութեան, գութի և կարեկցութեան խորհուրդներ կուտայ, այս ձայնը՝ մեր ճշմարիտ անհատականութեան ձայնն է, որ մեր մարմնոյն վայելքի բաղձանքներուն հետ կը մաքառի (էդը ο բրիղ), մեր մարմնոյն՝ որ զրզռուած է նիւթը հետապրող և հոն իրեն հաճելի բոլոր զգայնութիւնները փնտռող իմացականութենէն։ Ինքնասիրութիւնը ստեղծուած է։ Մարմինը կ'ուզէ տիրաբար, կ'ուզէ իւրացնել ամէն ինչ որ իրեն հաճելի է, և այս է ընէ է հարկին բռնութեամբ։

Ցառաջդիմութիւնը այս մեկնակէտին (բուան տը տէբար) շարունակութիւնն է միայն։ Իր գլխաւոր նպատակը մարդուն կարելի եղած նիւթական բարեկեցութիւն մը տալը չէ՞ միթէ։ Ոմանց սուած է հարբսութիւն, պատիւ, ամէն հնարաւոր դիրակեցութիւն, միւս մարդոց ժեծամասնութիւնը թշուառութեան և տառապանքի մատնելով։

Բայց զեղութեան և անսանձ վայելքի այս կեանքին մէջ, մարմինը քնաւ չի բարեշրջիր կանոնաւորապէս զէպ ի գեղեցկութիւն և առողջութիւն, որովհետեւ ընդհանուրը որսը կ'ելլայ քաղաքակրթութեան գոյութենէն առաջ անծանօթ բազմաթիւ հիւանդութիւններու։ սակայն մարմինը տակաւին անկարող կը մնայ բարեշրջելու, իրեն անմիջական իմաստին մէջ, որ բուն սերն է, այսինքն եսասիրութեան կատարեալ ուրացումը։

Արդի քաղաքակրթութեան յառաջդիմութիւնը պաշտպան կը կանգնի մարմնոյն միայն նիւթական պէտքերուն։ եսասիրութեան փառաւորումին համար ուրեմն ան կատարեալ անհնութեան մէջ է բարեշրջումեան տեսակէտով հոգիին, որ է ճշմարիտ «մարդը», և որուն նպատակը սիրոյ փառաբանումն է։

Թրգմ՝ Բ. ԹԱՇԵԱՆ

Առաքաջար

Արտաքին Լուրեր

Դէպի ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Ցիշատակագիրը զոր արտաքին գործոց նախարար մարքիզ Սան Ճուլիանօ մատուցած է հինգ մեծ տերութեանց՝ իտալական կառավարութեան կողմէ առնուած քայլ մըն է դէպի հաշտութիւն։

Այս յիշատակագիրը կը պարունակէ այնպիսի պայմաններ որոնց ամէնքն ալ ընդունելի են Բ. Դրան համար, որովհետև Տրիպոլսոյ և Պենկազիի մէջ պատերազմէն առաջ իրաց վիճակը կը նուիրագործեն, բայց իտալական կառավարութիւնը անդրդուելի կը մնայ «կցման», մասին Բ. Դուռը կը չարունակէ պնդել յիշեալ նահանգներուն վրայ Թուրքիոյ վեհապետութեան իրաւունքներուն պահպանման վրայ։ Իտալիոյ և Թուրքիոյ միջև վէճին դիտաւոր առարկան այս կէտն է։ ու մինչև որ երկու հակառակորդ կողմերէն մէկը կամ միւսը տեղի չի տայ՝ անկարելի է որ հաշտութիւն կնքուի վերջնական կերպով։ Ինդիրը բոլորովին տարբեր կերպով կը ներկայանայ Թուրքիոյ և Իտալիոյ համար։

Եթէ՝ արդարեւ՝ ներկայ պատերազմին մէջ կայ չքմեղացուցիչ պարագայ մը Իտալական կառավարութեան համար՝ տրնտեսական անհրաժեշտութիւններն են, թէեւ ընտրանի պատանները իրականութեան մէջ հեռու են համապատասխանելէ բոլոր ակնկալութեանց։ Քաղաքական դրաւումի մը հեռանկարը շատ յանկուցիչ է Հռոմի հանդուսաւոր ու պերճաշուք սալօններուն մէջ երազող փառասէր դիւանագէտներուն համար, բայց բացարձակ և անխուսափելի զայման չէ դրական օգտակարութիւններ ապահովելու համար Իտալական ձեռներէցութեան և գործունէութեան։ Կցումը աւելորդ պարանոց մըն է միայն։ Իտալիա միշտ օրինակ կը յիշէ։ Աւստրիա-Հունգարիան՝ որ իւրացուց Հերսէգ-Պոսնան, Ֆրանսան՝ որ կը տիրէ Թունուզի, Անգլիան՝ որ հաստատուած է Եգիպտոսի մէջ, բայց ինչո՞ւ չանդրադառնար թէ մինչև այսօր Բ. Դուռը չէ հրաժարած իր «վեհապետութեան իրաւունքներէ» այդ երկիրներուն վրայ։

Բայց Բ. Դրան համար «կցման վաւերացումը ծանր հետեւանքներ կրնայ ունենալ։ իր վարկը և ազդեցութիւնը պիտի կորսնցնէր ոչ միայն օսմանեան ազգին այլ նաեւ Տրիպոլսոյ և Պենկազիի բնիկներուն առջեւ։ Եթէ մուսլիմ քննուի պատերազմին մէջ խաղացող բոլոր ստարներուն հանդամանքը՝ պիտի տեսնուի որ Թուրքիա երկրորդական և անուանական դերի մը միայն վերածուած է։ Ուրիշ բառերով պէտք է որ Իտալիա խօսք հասկցնէ ոչ թէ Դ. Դրան այլ Տրիպոլսոյ և Պենկազիի Արաբ ժողովուրդին, որ իր երկարատեւ և արի դիմադրութեամբը իրաւունք ունի իր ազատ կամքովը իր ճակատագիրը վճռելու։ Ենթադրելով որ —ինչ որ անկարելի է— Բ. Դուռը Իտալական նուաճին յաջող գործունէութեան մը տակ՝ վերջապէս ընդունի կցումը, իտալական ձեռնարկը աւարտած չպիտի ըլլայ։ պատերազմը պիտի չարունակուի Արաբներուն հետ, մինչև որ երկրին ամբողջական գրաւումը կատարուած իրողութիւն մը ըլլայ, որովհետեւ առանց «ամբողջական գրաւումի» Տրիպոլիսը և Պենկազին ազատ այլ անօգուտ բեռեր պիտի ըլլան Իտալիոյ ուսերուն վրայ։ Բայց ասկից՝ չատ կարելի է որ բնիկ Արաբները չի հաւանին Բ. Դրան որոշման և՝ անհաւատալի բան՝ բացարձակ անկախութիւն հռչակեն։։։ Արդ ո՞վ կրնայ երեւակայել Օսմ. Խորհրդարան մը որ զէնքի ուժով հարիւրէ Արաբներուն իտալական տիրապետութիւնը ընդունելու։ Իտալիա կամ պարտի շարունակել պատերազմը ուղղակի բնիկներուն հետ, ցմկրկելով դրամի և մարդու ոչ մէկ զոհողութեան առիթ և ամէն ներքին և արտաքին պատահականութիւններու դիմադրաւելով, կամ՝ առանց ժամանակաւ ըլլալու՝ պարտի հաշտութիւն խնդրել Բ. Դռնէն։ Անոգուտ է զէնքերը դարձնել Թուրքիոյ դէմ։ Ահաւասիկ ասոր կը վերածուի Բ. Դրան դերը։

Ցիշատակագիրը այս չճմարտութեանց տարտամ դիտակցութեամբը խմբագրուած կը թուի։ Սան Ճուլիանօ՝ իր նոր պայմանները առաջարկելէ յետոյ՝ կ'աւելցնէ թէ իտալական կառավարութիւնը ապահովէ որ անոնք պիտի վերահաստատեն խաղաղութիւնը, և թէ՝ հաճոյքով ի նկատի պիտի առնէ բոլոր այն առաջարկութիւնները զորոնք հինգ մեծ տէրութիւններ պիտի ներկայացնեն իրեն, եթէ յիշատակագրին պայմանները օսմ. կառավարութեան արժանապատուութեան համար զոհացուցիչ չի գտնեն։

Ա. ՀՈՎՍՄԷՆԵԱՆ

ԻՏԱԼԵԻԹՈՒՐՔ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԿՈՂՄԸ

Ներքնչուած յօդուածի մը մէջ՝ «Թրիպունա» կը պատասխանէ այն Ֆրանսական թերթերուն, որոնք Տրիպոլսոյ մասին, Ֆրանսական պայմանագրութեան արժէքը ուրացած էին։ Իտալական թերթը կը պնդէ որ 1902ի մասնաւոր համաձայնութիւնները, —որոնց արամադրութիւնները գաղտնի են, — կը պարունակեն Ֆրանսայի կողմէն յանձնառութիւններ Տրիպոլսոյ մէջ Իտալիան զրական կերպով պաշտպանելու համար, Մարոքեան խնդրին մէջ Իտալիոյ կողմէ գրական պաշտպանութեան մը փոխարէն։ «Թրիպունա» վեր կը հանէ Ալժեզիրասի համաժողովին մէջ իր ընթացած աջակցութեան ուղղամտութիւնը, առանց չափազանց զրաւելու այն վտանգներուն և անյարմարութիւններուն, որոնք կրնային երեւան գալ եւրոպական ընդհանուր կացութեան մէջ։ Բայց եթէ այս համաձայնութիւնները կապէին Իտալիան Ֆրանսայի հանդէպ այնպիսի պարտաւորութեանց զոր Իտալիա չի կարենար զործադրել՝ այդ պարտաւորութիւնները կը կապեն նաեւ Ֆրանսան հանդէպ Իտալիոյ, որ իրաւունք ունի փոխադարձը պահանջելու հաւասար պարկեշտութեամբ մը։ Մարոքի մէջ Ֆրանսայի հարկադրած սեղմումներուն նման Իտալիա ալ ստիպուած է Տրիպոլսոյ մէջ սեղմումներ ընել։

«Թրիպունա» կ'ըսէ թէ Իտալիա չէ որ թելադրած է Մարոքի մէջ Ֆրանսայի հարկադրած սեղմումները։ Ո՛չ մէկ պատասխանատուութիւն ունենալով Ֆրանսայի իրաւունքները սեղմող այս որոշումներուն մէջ՝ Իտալիա կը կարծէ թէ՝ իր կարգին իրաւունք ունի պահանջելու որ Տրիպոլսոյ և Պենկազիի մէջ իր զերիշխանութիւնը առանց վերապահութեան ճանչցուի։ Իտալական թերթերը վերջապէս յիշեցնելով որ դեռ առկախ մարոքեան խնդիրներ կան, որոնց համար Իտալիոյ հաճութիւնը անհրաժեշտ է, զոր օրինակ՝ «զաբթիթիւսսիոն»ներու ջնջումը, և կ'եզրակացնէ. «Ալժեզիրասի մէջ մեր ընթացքով՝ Ֆրանսայի մեծ աջակցութիւն մը բերած ենք և հիմա մեր վարձատրութիւնը կը պահանջենք.» Իտալիա Ֆրանսայի նը-կատմամբ Մարոքի մէջ պիտի բռնէ միեւնոյն դիրքը զոր Ֆրանսա պիտի բռնէ Իտալիոյ նկատմամբ Տրիպոլսոյ մէջ։»

ՄԻՋԱՄՏԵՐԻԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Հիմա որ Իտալիոյ պատասխանը իր լայն դիծերուն մէջ ճանչցուած է, Եւրոպայի միւս մայրաքաղաքներուն յառած են բոլոր աչքերը։ Եւ ամէն ոք կը հարցնէ թէ ինչ ընդունելութիւն պիտի ըլլայ Իտալական պայմաններուն։ Կը թուի սակայն թէ այս ընդունելութիւնը զղայացունց ոչինչ պիտի ներկայացնէ, որովհետեւ Իտալիոյ պատասխանը կանխատեսուած է, հետեւանքը այն պաշտօնական բանակցութեանց զոր ունեցան տէրութեանց Հռոմի ներկայացուցիչները մարքիզ Սան Ճուլիանօի հետ և Իտալիոյ օտար տէրութեանց դեսպանները արտաքին գործոց նախարարներուն հետ։ Տգայական է ուրեմն այնպէս մը ցոյց տալ թէ Տէրութիւնները անակնկալի եկան Իտալիոյ պատասխանով, որովհետեւ անոնք զայդ կը կանխատեսէին նոյն իսկ իրենց դիտումը ընդդէ առաջ, և եթէ անոնք զայն անյարմար նկատէին, պարզապէս ձեռնպահ պիտի մնային միջամտելէ։ Նոյն քանը կրնայ ըսուիլ նաեւ թուրք կառավարութեան նամակէն, —այսինքն ամէն պաշտօնական դիտումէն — առաջուան ըմբոստական ընթացքին մասին որ ան կանխատեսուած էր։ Հռոմի մէջ չգիտցուիր թէ ինչ պիտի ըլլայ Տէրութեանց կողմէ ընդունուած եզրանակը՝ որով Թուրքիոյ մօտ դիմում պիտի կատարուի։ Այս դիմումին ձեւին մէջ է բովանդակ արժէքը եւրոպական դիւանագիտութեան։ Հինգ տէրութիւնները համաձայն են այս դիմումին սկզբունքին վրայ, բայց թերեւս համաձայն չեն ամբողջովին անոր անխուսափելի հետեւանքներուն վրայ, և ճիշտ ասոր համար է անշուշտ որ ամէնքն ալ նոյն գործունէութիւնը չեն ցոյց տար։ Ռուսիա ամենէն աւելի տրամադիր է եռանդեամբ գործելու դիմումի մը մէջ որուն մրմուները պիտի մատնակցին առանց կամ նուազ բարեացակամութեան։ Այս բարեացակամութիւնը նոյն իսկ աւելի մեծ եղած է Ռուսիոյ քան թէ Իտալիոյ զինակիցներուն մօտ։ Ուրեմն խիստ կարեւոր է այս պահուս ճանչնալ Ռուսիոյ մեղսգրութիւնները։ Արդ, այս տէրութիւնն և Իտալիոյ մէջ քանի մը ամիսներէ ի վեր կը հետապնդուի դիւանագիտական աշխատութիւն մը որ ոչ մէկուն համար գաղտնիք է։

Արդեօք Ռուսիա կանխաւ զիտնալով Իտալիոյ պատասխանը և նկատի ունենալով նաեւ Թուրքիոյ ընթացքը, այս անել կացութենէն դուրս ելնելու համար, զարմա՞ն մը պիտի առաջարկէ «հնանդ մարդուն», եթէ այս վերջինը մերժէ լսել իր խորհուրդները։

Թուրքիա, եռ մղելով տէրութեանց խորհուրդները չպիտի գիտնայ թէ ինչ պիտի պատասխի ինքն։

Ս. Ի.—կը կարծենք թէ ան միջոցիս հիւանդը Իտալիան է։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

«Թանի թիթիկը կը հեռադրէ Հռոմէն.—«Շատ անճիշդ բաներ հրատարակուեցան Իտալիոյ և Ռուսիոյ յարաբերութեանց մասին։ Նախ՝ Հռոմի քաղաքական չրջանակները չատ զարմացած են Բարիզեան թերթի մը այն յայտարարութիւններէն որոնց համեմատ Հռոմի ռուս դեսպան իշխան Տոլկորուքի պիտի հրաժարիր իտալական կառավարութեան հետ ունեցած նուազ մտերմական յարաբերութեանց պատճառաւ։ Իշխան Տոլկորուքի Հռոմէն կը մեկնի առողջական պատճառներու համար, և ապահովաբար իր մեկնումը մեծ ցաւ պիտի պատճառէ բոլոր ազնիւ մօտէն ճանչցողներուն։ Բառերուս նաեւ թէ Ռուսիոյ և Իտալիոյ միջև գաղտնի համաձայնութիւն մը գոյութիւն ունի արեւելեան խնդիրներու մասին։ Ճշմարտութիւնը չատ աւելի պարզէ։ Երկար ժամանակէ ի վեր այս երկու մեծ տէրութիւնները միեւնոյն տեսակէտով կը նային Պալքանեան խնդրին վրայ։

1909էն ի վեր՝ երբոր Զարը Բարքենֆիլ եկաւ Վիլհելմ Էմմանուէլի հետ տեսնուելու համար՝ Իզվոլսքիի և Ռիթենի կողմէ խմբագրուած զեկոյցի մը մէջ պաշտօնապէս յայտարարուեցաւ թէ՝ տեղի ունեցած խօսակցութիւններէն կը հետեւէր որ կատարեալ համաձայնութիւն գոյացած է հետեւեալ կէտերու վրայ։ 1.— Արեւելքի մէջ «սթաթու-քուօ»ին պահպանումը։ 2.—Թուրքիոյ հողային ամբողջութիւնը։ 3. Պալքանեան ազգութեանց զարգացումը։ Ասոնք են երկու դաշնակիցներուն՝ Իտալիոյ և Աւստրիոյ միջև՝ արեւելեան քաղաքականութեան մասին հայեցքներու նոյնութեան դլխաւոր կէտերը։ Այն ժամանակէն ի վեր՝ ռուսական և իտալական կառավարութեանց զգացումը Պալքանեան խնդիրներու վրայ նոյնը մնացած է, և այս այնքան ճշմարիտ է որ այս կառավարութիւնները, իւ սրեթուրք պարերազմին սկիզբէն իսկ, կարեկից եղած են Պալքանցիներու մէջ կիսնոտութեանց առաջը առնելու համար։ Հայեցքներու նոյնութեան իբր տրամաբանական հետեւանք՝ Իտալիա ձեռնպահ մնացած է թշնամութիւններու չարունակէլէ Եգիպտոսի և Ադրիանոպի մէջ և քաջալերել է կարգ մը արեւելեան ընակչութեանց ապստամբութեան կազմութիւնները, մինչև՝ իր կողմէն՝ Ռուսիա ջնտացած է և դեռ կը ջնտայ կարելի եղածին չափ վերջ դնել իտալերեւորք պատերազմին և Աւստրիոյ մէջ ամէն կնճռոտութեան առիթը առներ։ Այս է կացութիւնը որ կը հետեւի համանման չահերէ, և որ բնաւ հակառակ չէ այն դաշնակցութեանց զոր Իտալիա և Ռուսիա կնքած են ուրիշ տէրութեանց հետ։ Բայց ոչ մէկ գոյութիւն մը գոյութիւն ունի ոչ Բ. Դրան դէմ ոչ ալ ուրիշի մը դէմ։ կը ընդունայ ըլլալ որ Իտալիա և Ռուսիա՝ եթէ նոր դրաղանիներ ստեղծուին՝ համերաշխութեան ուրիշ կէտեր գտնեն մասնաւոր խնդիրներու վրայ, բայց այդպիսի պատահականութիւն մը արդիւնքը պիտի ըլլայ աւելի Պալքանեան հաւասարակշռութեան մէջ չանպղտուող տէրութեան իրենց հանդամանքին քան թէ դիւանագիտական միջադէպներու։ Իրականութեան մէջ Իտալիա և Ռուսիա երկուքն ալ հաստատուած են թէ Տրիպոլսոյ խնդիրը պարտի լուծուիլ առանց ո և է փոփոխութիւն առաջ բերելու Օսմ. Թուրքիոյ Եւրոպական և ասիական մասերուն մէջ։

Գալով նեղուցներու մասնաւոր խնդրին՝ նորէն ոչ մէկ համաձայնութիւն գոյութիւն ունի Ռուսիոյ և Իտալիոյ միջև։ արդարև՝ եթէ զէպքերը պարտուբին այս վերջին տէրութիւնը նեղուցներուն վրայ յարձակիլ իր նաւատորմիղովը, Ռուսիա զանգատելու տեղի չպիտի ունենար, որովհետև ատիկա առաջին քայլ մը պիտի ըլլար դէպ ի նեղուցներու յաւիտենական խնդրին լուծումը՝ ռուսական հայեցքներուն համաձայն։ Եւ ուրիշ կողմէն՝ եթէ Ռուսիա իր Սեւ ծովու նաւատորմիղը ուղարկէ Միջերկրականի մէջ՝ իր հետեւանք իտալական զրահաւորներու նեղուցներէն անցնելու, Իտալիա այլ ևս պատճառ մը չի պիտի ունենար իւրացնելու, որովհետև ռուսական նաւատորմիղին ներկայութիւնը Միջերկրականի մէջ դրաւական մը պիտի կազմէր Պալքանեան հաւասարակշռութեան պահպանման ի նը-պատակ, և աղէկ կերպով կրնար վնասել Իտալիոյ Միջերկրական չահերը, մանաւանդ որ հիմայ Իտալիա իր հիւսիսային Ափրիկէի բաղձանքները իրագործելու վրայ է։ Իրականութեան մէջ եթէ ճիշդ է որ Արեւելեան խնդիրը եւրոպական խաղաղութեան համար յաւիտենական սպառնալիք մըն է միշտ իտալեռուս յարաբերութեանց մտերմութիւնը պարտի դոհացուցիչ նը-կատուիլ, որովհետեւ «սթաթու-քուօ»ին պահպանման համար երաշխիք մըն է և անուղղակի կերպով նպաստաւոր ազդեցութիւն մը կը գործէ հաւասարակշռութեան վրայ։ Որովհետև ցորէնի Եւրոպական Թուրքիոյ բաժանման համար աւստրաուռուսական համաձայնութիւն մը գոյութիւն չունենայ այսպիսի բաժանում մը անհաւանական պիտի ըլլայ։ Արդ հիմակուհիմա Իտալիա, Աւստրիա և Ռուսիա կը թուին ընդհանրապէս՝ համաձայնած ըլլալ «սթաթու-քուօ»ի պահպանման սկզբունքին վրայ և այս երեք տէրութիւններէն այն որ բռնադրէ այս սկզբունքը իրերու ուժովն իսկ տեղի պիտի տայ միւս երկու տէրութիւնց միջև համաձայնութեան մը իրենց փոխադարձ չահերը պաշտպանելու համար։

ԻՏԱԼԵՒԹՈՒՐՔ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ենթադրելու համար որ Ռուսիա իտալեւթուրք պատերազմին մէջ այնքան ծանր դեր մը կատարելու պատասխանատուութիւնը կ'ստանձնէ, պէտք է կարծել որ սեղմ կապեր, կամ զէթ տեսակէտներու բացարձակ միանմանութիւն մը զինքը կը կապեն արդէն Իտալիոյ, և մասնն պաշտանեան և մինչերկրականական խնդիրներու։

Բայց չատ մը դէպքեր պէտք է մտածել տան մեզ որ այս համաձայնութիւնը կը տիրէ այն օրերէն ի վեր երբ տեղի ունեցաւ Զարին Իւաքենֆիլի ուղեւորութիւնը, երբ Մ. Մ. Իզվոլսքի և Տոլկորուքի տեսնուեցան իրարու հետ, երբ մանաւանդ սկսաւ Տրիպոլսոյ պատերազմը և թէ ադ համաձայնութիւնը կոչուած է զուգադիպօրէն մեծ դեր մը խաղալու միջերկրականական և պալքանեան խնդիրներու մէջ։

Ֆրանսա և Անգլիա արդի պարարտներուն մէջ այնքան գերակշիռ դեր մը չունին կատարելիք, ինչպէս նաեւ զանազան չահեր, հակառակ անոր որ Իտալիոյ հաշտելի և օգտակար ըլլալ կ'ուզեն։ Բայց Ռուսիա պիտի անուշա թէ պիտի կրնայ հաշտուել նաեւ բարեացակամութեան վրայ։ Այս երկու տէրութիւններէն ոչ մին, —հակառակ մտածուածին և հակառակ մանաւանդ «Թրիպունա»ի այս երեկուան տեսութեան՝ ի մասին Ֆրանսայի, — պիտի փորձէ կասեցնել Իտալիան՝ դէպ ի Տրիպոլիս ունեցած յանդգնական թափիքին։ Երկուքն ալ զոհէ պիտի մղեն պիտի մղեն գինքը հոն։

Աւստրիա և Գերմանիա Թուրքիոյ համար քիչ չանազդեցիկ բարեկամներ են, աւելի անուանական քան իրական, և յետոյ, վերջապէս, զինակից են Իտալիոյ։

Ոչինչ ուրեմն պիտի կասեցնէ Ռուսիան իր նախաձեռնութեան մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԿՐ ԺԱՌՈՒՆ ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԷՄ

Գերմանիոյ մէջ բուռն դժգոհութիւն առաջ բերած է Անգլիոյ ծովային նախարար Մր. Ջորչիլի ճառը։ Ռայխստակին մէջ, պաշտպանական երեսփոխան մը խօսք առնելով յայտարարած է թէ այս ճառով Գերմանիա կը հրաւիրուի չափաւորելու իր սպառազինութիւնները։ Ուրիշներ սակայն, պատասխանատու են թէ սնդիկերման յարաբերութեանց նոր խըզուումէն վերջ, կայսրը անմիջապէս ստորագրած էր ծովային ծրագիրը, և թէ հետեւաբար ոչինչ կարելի էր փոխել։

Գալով մամուլին, «Գէրմանիա Թակէպլաթ»էն զատ, որ թունդ արմատական, չափաւորման կուսակից է, միւս բոլոր թերթերը կ'արտայայտուին յուսախտութեամբ։ «Բուրիէ տը լա Պուրս» կը դրէ հետեւեալ. «Մր. Ջորչիլի ճառը երկու ազգերու միջև տեղի ունեցած մտերմութիւնը կը խախտէ։»

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԳԱՆՁՆՑԻ ՀԵՐՔՈՒՄԸ

Բեկերսպուրկի օսմ. դեսպան Թուրքան փաշա հերքած է թէ Անատոլուի զօրաբանակի մը դէպի Պարսկական սահմանները յառաջացումը Ռուս պաշտօնական աղբիւրներուն մէջ համոզում գոյացուցած չէ այս հերքումին մասին, որովհետև Ուրմիոյ Թուրքիոյ զօրաց յարձակումն յաւելումը, մանաւանդ որ խնդրոյ նիւթ եղող զօտին եւ նոյն իսկ Պարսիկ սահմանին մէջ, ան է կերպով հաւասարասխան չէ դեսպանին տուած հաւաստիքներուն։

Այս օրինական յօդուածը, մինչև երեսփոխողը բացուի և օրէնքի կարգ անցուիլը առաջարկուի, աւժամաբար գործադրուիլը կը հրամայեմ։

ՄՈՒՀԱՄՄԷՏ ՐԷՇԱՏ

Վարչապետ ՍԱՒԻԾ Դատ. նախ. ՄԷՀՄԷՈՒԼ

28 Բէպպիէլվ Լէ 1330

28 Փեար. 1327

ԱՐՅԱՆԻՆ ԴՈՐՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՅԱՅՏԱՐ ՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ասքմ պէյ հետեւեալ կարեւոր յայտարարութիւնները ըրած է «Սապահ»ի խմբագրապետ Տիրան էֆ. Բէլէկեանի Թուրքիոյ արտաքին գաղաքականութեան մասին։ «Պալքանեան տէրութեանց հետ մեր յարաբերութիւնները, ըսած է, չատ բարեփոխուած են վերջին ժամանակներու մէջ։ Դրեթէ բոլոր սակաւ հարցերը կարգադրուելու վրայ են։ Անցած տարի, պուլկարական սահմանագլուխի խնդիրը չէր կրցած լուծուիլ, բայց այս գործին աւարտումը ապահովուած է։ Երկաթուղիներու մնացումը, հպատակութիւնը, յանցաւորներու յանձնումը լուծման ճանապարհի մէջ են։ Երկու դանիճները ուրեմն տեղի չունին իրարմէ զանազատելու։ Պէտք է սպասել որ յարաբերութիւնները աւելի բարեկամական փուլի մը մէջ պիտի մտնեն երկու տէրութեանց կողմէ ցոյց տրուած բարի կամքին հետեւանքով։ Բացարձակ հաճայնութիւն կայ Սերպիոյ և մեր միջև։ Այն բարեացակամութիւնը զոր Գարասաղի թաղաւորը ցոյց տուած է օսմանեան կառավարութեան համար մեր դեսպանին Ալիֆէտ Ռիսպէյ պէյի՝ Բօսկորիցա ըրած իր վերջին ուղեւորութեան պատուն՝ ինչպէս և այն յայտարարութիւնները զոր ըրած է սահմանագլուխի մեր հրամանատարին որ զբաղուած էր բարի գաղտնաց մագիէրու համար՝ կապացուցանեն թէ մեր յարաբերութիւնները չատ բարեկամական են։ Ռումանիոյ հետ ոչ մէկ անհամաձայնութիւն ունինք։ Ցունաստանի հետ մեր յարաբերութիւնները անպակաս կերպով բարւոքուած են։ Պոյքոթը բոլորովին ջնջուեցաւ։ Այնպէս որ Ցունաստանի անտեսական չահերը զարգացման նոր փուլի մը մէջ մտած են։» Ասքմ պէյ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է նաեւ ռազմարդին և միջնորդութեան մասին. «Զի մոռնալով հանդերձ թէ պատերազմական վիճակի մէջ ենք՝ հանրային կարգը պարտի պահել իր ամբողջ հաստատամտութիւնը և միայն վերապահութեա՞ր ընդունիլ Զարիզովի մեկնումին առթիւ չրջող զրոյցները։ Ոչ միայն դանիճին հետ մեր բարեկամական յարաբերութիւնները հերքում մը են տարող չչուկներուն, այլ մինչդայդին իրաւունքներուն տեսակէտով այդպիսի բաներ անկարելի են։ Մեծ Տէրութեանց արժանապատուութիւնը իրենց չի թոյլատրեր մեզի զեկոյցներ ընել իտալական առաջարկութիւնները կոյրկուրայն ընդունելու համար։ Դանիճները, որոնք չատ լաւ գիտեն թէ մենք տեղի չի տուինք ներկայ պատերազմին Թուրքիոյ հողային ամբողջութեան երաշխաւորներն են գոյութիւն ունեցող դաշնագիրներուն հետեւանքով։ Բայց սակայն՝ անոնք գիտեն նաեւ թէ այսպիսի մեր մը պիտի արթնցնէր բաղմաթիւ փառասիրութիւններ։ Օսմանեան ազգը, որ, իր ամենէն մեծ ակարութեան ժամանակ իսկ, երբեք չէ թերացած իր իրաւունքներուն պաշտպանութեան մէջ չի կրնար այսպիսի առաջարկութիւններ ընդունիլ։ Եւրոպա հաստատապէս պիտի թէ՝ օսմանեան ազգը իրեն սկզբունք ունի դիմադրաւել բոլոր վտանգներու։ եւ տէրութիւնները պիտի յարգեն մեր արժանապատուութիւնը, ինչպէս կը յարգեն իրենցը։ «Անոնք որ ջղայնութիւն ցոյց կուտան տարածուած զրոյցներուն հանդէպ՝ կը մոռնան թէ մեծ տէրութիւնները իրենց չէզոքութիւնը երաշխաւորած են ներկայ պատերազմին մէջ։ Գալով այն ծանուցարդին զոր Իտալիա յանձնած է մեզ՝ բնաւ չենք կրծեր որ զրացի Տէրութիւն մը որ վերջին ժամանակներս մէջ՝ չատ անգամներ արտայայտած է իր բարեացակամ զգացումները՝ կարենայ այսպէս գործել։»

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Բարձրագոյն կրթութեան վրայ կանոնադրութիւն մը պատրաստուելու վրայ է։ Պետական Խորհրդոյ օրէնսդրական ձիւղը աւարտած է ըժշկական համալսարանին նոր հիմնական կանոնադրութեան քննութիւնը։ Հանրային կրթութեան խորհրդական Սայիտ պէյ վերակազմեալ հանրային կրթութեան բարձրագոյն խորհուրդին նախագահ անուանուած է։

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ամէնքէն կը հեռագրուի թէ՝ այն յանձնաժողովը որ պաշտօն ունի Ցունաստանի Երեսփ. ժողովը երթալ ուզող Կրետացի երեսփոխաններու ընտրութիւնովը զբաղիլ նախընթաց օր նիստ գումարեց Դանտիայի մէջ։ Ցանձնաժողովը որոշած է որ այս երեսփոխանները կիրակի պիտի մեկնին և թէ նոյն իսկ Կրետացի պաշտօնատարներ վերընտրելի են։

ՄՈՎԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բանակցութիւններ սկսած են Արմենթրոնկի տան և ծովային նախարարութեան մէջև մասնաւոր պայմանագրութիւն մը կնքելու համար Օսմանեան առաջին տրէտնոթի մը ռազմանիթերու հայթայթումի մասին։ Աշխատութիւնները մեծ գործունէութեամբ կը հետապնդուին երկրորդ նաւապետ Վասիֆ պէյի նախագահութեան և օսմանեան ծովակալութեան կողմէ ղրկուած սպաներէ կազմուած մասնաւոր յանձնաժողովի մը հսկողութեան տակ։

ԱՐԱԲԵՐԵՐՈՒ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Կապէէն Հավասի գործակալութեան կը հաղորդուի թէ 50,000 Արաբ հաւաքուած են Ագիզ էլ և Կարմանի միջև։ Ասոնք զրկուած են Աղզոնարա, ուր կը գտնուին 8 10,000 մարդիկ հրամանատարութեամբ խատնածին ոգայի մը։

Մեծաքանակ իտալական փամփուշտներ Նէչաթի պէյի ձեռքն են։ Ամբողջ Նարութի երկիրը պարպուած է, ժողովուրդը Իտալացիներուն դէմ կռուելու զացած ըլլալով։

Սօքնայի զայմազամը Թիպէնթի զացած է, Ամն-կալաքա, որպէս զի ցեղերը զինուորութեան կոչէ։ Զրոյց կը չրջի թէ այս վերջինները նուիրական պատերազմի համար հոգի կուտան։

Բ. ԴՐԱՆ ՑԻՇԱՏԱԿԱԳԻՐԸ

«Նէյոլոզոս» կը տեղեկանայ Վիէննայէն թէ դիւանագիտական չրջանակներու մէջ տեղեկացուած է թէ Տէրութիւնք հրաւիրուած են Բ. Դուռը, ի պատասխանի յայտարարիր է թէ պատրաստ է իր պայմանները ճանչցնելու և թէ այս առթիւ յիշատակագիր մը պիտի զրէ, պարզելով յիշատակագրին այն կէտերը որոնք պիտի կրնան ընդունուիլ։

Միեւնոյն տեղեկութեանց նայելով, Գերմանիա մեծ ջանքեր կը նուիրէ պատերազմին վերջ տալու համար Մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի երեկուան վեհապետական տեսակցութեան Վիեննայի մէջ։

ՄԱՐԲԻԶ ԲԱԼԼԱՎԻՉԻՆԻ ԵՒ ԱՍՐՄ ՊԷՅ

Աւստրեւհունգարիոյ դեսպան Մարքիզ Բալլավիչինի երէկ էջս օրէն եաք Բ. Դուռ երթալով երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ասրմ պէյի հետ, Պալքաններու կացութեան և սուս զորաց համախմբման վրայ։ Այս բացառիկ տեսակցութեան մէկ ստոիճան կարեւորութիւն կ'ընծայուի։

Մ. ՁԱՐԻՐՕՖ Բ. ԴՐԱՆ ՄԷՋ

Երէկ իրիկուն Ռուս դեսպան Մ. Զարիրօֆ ընկերակցութեամբ դեսպանատան Բ. թարգմանին Բ. Դուռ երթալով տեսակցեցաւ Ասրմ պէյի հետ։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԻՆ ԴԷՄ

Պաղտատի մուֆթիին «Իպթիհատ»ի հեռագիր մը ղրկելով յանուն ժողովուրդին կը զանգատի կուսակալէն ուղղակի միջամտութիւնն ընտրական խնդրոյ մէջ։ Այս հեռագրին համաձայն ձէմալ պէյ ոստիկոսն կ'ընէ ժողովուրդին իրա ունքները ոտիկան զինուորներ, ոստիկաններ և գաւառական պաշտօնեաներ գործիք ընելով իրենց։ Պաղտատի բոլոր բնակիչները կուսակալին դէմ են որ նկատի ունենալով որ Իթթիհատը չպիտի չտի հոն, երկու օր յետաձգած է ընտրական գործերը։ Հեռագիրը կը պահանջէ անոր տեղափոխութիւնը, եթէ կառավարութիւնը կ'ուզէ որ Սահմանադրութիւնը անվնաս մնայ և վերջ մը տրուի այս անարդարութեանց։

ԿՐԷՏԷԻ ԽՈՆԴԻՐԸ

Անգլիական երկու մարտանաւեր այսօր Սուսա պիտի հասնին։ Վասն ալ կը սպասուին անգլիական ինչպէս նաեւ ֆրանսական և սուսական մարտանաւեր։ Մասնաղութիւն և յուզում կը տի

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐԸ

ԴԷՊԻ ԳԱՎԱԼԱ

Իզմիրէն և շրջակայ կղզիներէն առնուած մամուռներ տեղեկութեանց հայրով բացարձակապէս անհին են այն լուրերը թէ Արշիպեղագոսի մէջ իտալական մարտանաւեր կը տեսնուին տեղ տեղ։ Տամանեւհինգ օրէ ի վեր իտալական ո՛չ մէկ մարտանաւ տեսնուած է այն կողմերը։

Միայն Տրիպոլոյ՝ իտալական նաւատորմի հրամանատարութենէն Հոմ ղրրկուած լուրի մը համաձայն, կը տեղեկացուի թէ մէկ քանի նաւեր Գավալայի կողմերը պտոյտի պիտի ելնեն։

ՇԵՐԻՖ ՃԱՖԷՐ ՓԱՇԱ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՄԷՋ

Շերիֆ Ճաֆէր փաշա իր ընկերներով Երուսաղէմ հասած է, և կայարանին մէջ ընդունուած է կառավարչէն, հրամանատարէն, քաղաքային ու զինուորական պաշտօնատարներէ, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ երեւելիներէ։ Փաշան յետոյ առաջնորդուած է Իթթիհատի ակումբը և ապա հիւր եղած է Երուսաղէմի նախկին երեսփոխան Բուհի էլ-Խալիսի պէյի։

ԻԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆ ՑԱՂԹԱՆԱԿԸ

ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

*** Սեղանիկէ մեզ կը գրուի թէ, Իթթիհատական Իպրահիմ Սէհնուն, Վալսոֆ էֆէնտիներն ու Օսման Ասիլ պէյ և Խոնէման էֆէնտիները և տակաւին ուրիշ անձնաւորութիւններ ուղած են բանախօսել։ Ներկայ գտնուող ժողովուրդը սկսած է ցոյցեր կատարել այսպէս ազմուկներու մէջ անկարելի է դարձուցած անոնց բանախօսութիւնը։ Ուեւէ խանդավառութեան տեղի չի տալու համար կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած ըլլալով, տխուր միջադէպերու առաջքը կ'առնէ։ Ցուցարարները շարունակ կը պտտին։ «Կեցցէ՛ Սահմանադրութիւն, կեցցէ՛ Իթթիհատ վէ Թէրաղզի»։

*** Պիքեար Հիսարի (Գըրքիլիսէ) Բ. կարգի ընտրողները ընտրուեցան։ Իթթիհատի թեկնածուները յաղթեցին։ Իթթիհատի ցոյց տուած 7 թեկնածուներէն 5 յոյն, մեծամասնութիւն չստեցան։ Ընտրուելիք երեսփոխաններէն մէկը կրթ. նախարար Էմրուլլան էֆէն է. իսկ երկրորդը Էսքիշէի Իթթիհատի կեդրոնին կողմէ ցոյց պիտի տրուի։

ՄԱՀՄՈՒՏ ՇԵՎՔԻԹ ՓԱՇԱ

ԵՒ ԹՕՓՀԱՆԷԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ

Մահմուտ Շեվքէթ փաշա երէկ Թոփհանէ երթալով գործարանները քննեց։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կառավարութիւնը որոշած է արգիլել այն բոլոր բարեգործական ընկերութիւնները որոնք թէեւ Պատրիարքարաններու կողմէ ճանչցուած՝ օրինական արտօնութիւն ձեռք չեն բերած կառավարութեան կողմէ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՇՈՒԵՆԱՒ ՄԸ ԽՐԱԽ

Տարտանէլի մօտ, Պէսիքթաշ ժայռուտ եղերքին վրայ անգլիական չորսնա՛ մը խրած է։ Պողսէն ապառաջ նաւեր ղրրկուած են։

ՀԻՒՍԷՅԻՆ ԲԵԱՋԻՄ ՊԷՅ

ՍԵԼԱՆԻԿ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՑ

Նախնթաց օր Պօլիս եկող Սելանիկի կուսակալ Հիւսէյին Բեագիմ պէյ՝ երէկ Բ. Դուռ երթալով տեսակցած է Ներքին գործոց Նախարարութեան փոխանորդ Թալաթ պէյի հետ։ Կուսակալը այսօր կը մեկնի դէպի Սելանիկ։

ՕՍՄԱՆ ՓԱՇԱ ԴԷՊ Ի ԷՐԶՐՈՒՄ

Դ. Զօրավարապետ քնիչ Օսման փաշա այսօր Էրզրում կը մեկնի, կառավարական որոշումով։

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐՆ ՈՒ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մակեդոնիոյ և Թրակի զանազան հասարակութիւններ պատուիրակներ հաւաքում մը ունենան խորհրդակցելու համար ընտրութեանց մէջ պուլկար տարրին բրանելիք ընթացքին մասին։ Անոնք գնահատեցին պուլկար մամուլի յանձնաժողովին ծրագիրը և որոշեցին համագործակցութիւն մը Յոյներու հետ։ Պատուիրակները արտայայտուած են ընդդէմ Մանասթիրի նախկին երեսփոխան Բանչէ։ Օրէցիի վերընտրութեան։ Հաւաքոյթին առաջ, պատուիրակները նշանակած են իրենց ընտրեալները որոնք են՝ Վլախօֆ, Պուրլիքօֆ, լավրօֆ, Արտաֆ, Քրիսթօֆ, Լիսաչէֆ, Տալչէֆ և Թօմօֆ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՀԲՈՍԱԽՈՒՄԲԵՐԸ

Կը հաստատուի թէ պուլկար ներքին գործոց նախարար Մ. Լուտոքանօֆի սահմանագլուխ մեկնիլը որոշուած է Բ. Դրան բարեկամական դիմումներուն վրայ, որոնցմով Բ. Դուռը զանգատ յայտնած էր Պուլկարիոյ հրոսախումբերուն գործունէութեան առթիւ ինչ որ կ'արգիլէր օսմ. կառավարութեան կողմէ հետապնդուած բարիներոգմանց գործը։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Երէկ Սելանիկի կուսակալ Հիւսէյին Բեագիմ պէյ, որ Պոլիս եկած էր, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Թալէաթ պէյի հետ։

ՄՈՒՐԱՅԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ

Յատուկ պաշտօնեաներու կողմէ, անոյշոյներուն ձանձրոյթ պատճառող կոյր և խեղանդամ մուրացիկները հաւաքուելով համազգային անկելանոց պիտի զրկուին։ Անոնցմէ անոնք որ պաշտպան ունին իրենց ապրուստը ապահովելու համար և կամ աշխատելու ընդունակ վիճակի մէջ են՝ մուրացկանութեամբ նորէն չզբաղելու համար խիստ երաշխաւորութեան տակ պիտի առնուին։ Իսկ անոնք որ մուրացկանութիւնը իբր արհեստ կը նկատեն, իրենց նկատմամբ պիտի գործադրուի թափառաշրջիկներու օրէնքը։

Մ. ԵՒ Ց. ԳՕՄԻԹԷՆ ԵՒ ՅՈՅՆԵՐԸ

«Թանին»ի մէջ այս խորագրին տակ կը կարդանք. «Յոյներու մեծամասնութիւնը իրենց քաղաքական ճակատագիրը կապած են Ազատութեան և Համաձայնութեան ճակատագրին հետ, այս ընկերութիւնը չահէ՞ թէ ոչ յոյսէ մղուած կատարուելս, այս կէտը իրենք միայն գիտեն, ամէն մարդ ուզած ուղղիմը ընտրելու և հետեւելու ազատ ըլլալով՝ ինքնակամաբար իրաւունք չունինք ո և է բան մը ըսելու։ Ա. և Հ. կուսակցութիւնն միանգամն հանար։ Ընտրութեանց առթիւ կարգ մը յոյն թերթերուն մէջ մեր յօդուածները ցոյց կուտային թէ անոնք սկսած են հետզհետէ տարբեր կերպով խորհիլ։ Նոթ այդ յօդուածներուն մէջ մեր ակնին կը գարնեն կարգ մը զանգատներ երեսփոխանական ընտրութեանց առթիւ։ Տամաներուն մէջ իբր թէ յոյն ընտրողներուն անունները արձանագրուած չեն եղեր։ այս կարգի զանգատները կ'արժէ ի նկատի առնել, սակայն՝ կանոնագրութեան համեմատ քննուելով եթէ զեղծում մը գոյութիւն ունի՝ անհրաժեշտ է սրբագրել զայն։ Ցոյն ըլլայ ուրիշ օսմանցի՝ բոլոր տարբերն ալ հաւասարապէս պարտին օգտուիլ օրէնքին պարգեւած իրաւունքէն։ Այս կէտը անվիճելի է։ Սակայն մենք աւելի կարեւոր կը գտնենք ուրիշ կարգի զանգատները։ Ցոյները՝ կարգ մը տեղերու մէջ երկրորդ կարգի քիչ ընտրողներ ունենալով և նախընթաց ընտրութեանց մէջ այն տեղերը աւելի շատ կարգի ընտրող ունենալով զանգատներ կը յայտնեն։ Ընտրութիւնները քանի առաջանան՝ այս զանգատները աւելի պիտի բազմապատկուին, նոյնիսկ՝ մինչեւ անցած տարի այս ինչ տեղէն երեսփոխան տուած էին այս տարի չպիտի տան։

«Մենք կը կարծենք թէ այս ա՛նակ զանգատներ անվայել են, անհաստատի կը թուի որ Յոյներուն պէս ուշիմ հասարակութիւն մը առանց հետեւանքները մտածելու որոշում մը տայ։ Հետեւաբար «Ազատութիւն և համաձայնութիւն» կուսակցութեան հետ միացած պահուն՝ պարտ էր նախ հաշուել բոլոր հետեւանքները, ամէն բան աչքի առնել և յետոյ ընդդիմադիրներուն հետ համաձայնիլ, այսպիսի անձնականութիւն մը աչք առնելէ յետոյ որոնչա՛լ աւելորդ է։ «Ինչպէս որ ամէն օսմանեան քաղաքացի՝ որուն անունը արձանագրուած է տոմարին մէջ՝ կրնայ իր ընտրական իրաւունքը գործադրել, ամէն կուսակցութիւն ալ իրաւունք ունի իր համախոհներուն ընտրութիւնը ապահովել աշխատելու, հետեւաբար Յոյները Միութեան և Ցառաջդիմութեան» դէմ զանգատելով թէ քիչ երկրորդ կարգի ընտրողներ ունին անիրաւ են։»

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ

Պուսոյ կուսակալութիւնը որոշած է շրջանակներուն մէջ գտնուած անտառներուն քարտէսները պատրաստել տալ զանոնք դասաւորելով իւրաքանչիւր անտառի տեսակին համեմատ չանգործելու համար, ինչպէս և միւս նահանգներուն մէջ նոր պաշտօնեաներ ուղարկել բոլոր նպատակով։

ԽՆԴՐԱՆՔ

Կը փնտռուի Ցակոբ Նիկոլսեան անուն բնիկ Ռուսէացի երիտասարդը, որ երեք տարի առաջ իր ծնողավայրէն կորսուած է, իրեն մասին տեղեկութիւն ունեցողները թող հաճին տեղեկացնել իր եղբօրը, Տիար Գրիգոր Նեկրոսեանի։

ՀԱՆԴԷՍ· ԹԱՏՐՈՆ· ԵՐԵԿՈՅԹ

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ· — Վաղը գիշեր ժամը 3ին, Դաշնակցութեան կողմէ Ճէսիսիէ փողոցին մէջ բացուած նոր քիւպին մէջ տեղի պիտի ունենան բանախօսութիւններ՝ ընտրական պայքարին առթիւ։ Պիտի բանախօսեն Պ. Պ. Վռամեան եւ Դ. Խաչատ։

*** Այս առթիւ բոլոր հայ թերթերու խմբագիրները հրաւիրուած են նիստ գումարել՝ Բերա, Օսէանի դէմ Իպրոսի վերնայարկը։

ԶՈՒՌՆԱ՛... ԶՈՒՌՆԱ՛

Ազգ· երգիծաթերթը, այսօրուան թիւը հրապարակ եւաւ ճոխ, քրքջալիր, երգիծական և պատկերազարդ յոմանգակութեամբ։ ԶՈՒՌՆԱՆ փնտռեցէք այսօր ամէն կողմ և անպատճառ գնեցէք՝ 10 փարա ցնծալով։ Եր. Օսեան մի՛ չտ կ'աշխատակցի։ Շատ սրամիտ ծաղրանկարներ։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՄԱՐՏ 21

Ֆրանս· Ռանդ	89·07 ֆր·
Օսմ· Բոնսօլիա բց·	93·85 »
» »	——
Ռուսի Երկաթուղի	202·75 »
Թարա Այտրն	681·— »
Թրանսվալ	388·— »

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ· Միացեալ	Օսմ· Ո·	96·18·
Ամէնէն բարձր գին	»	96·23·
Ամէնէն վար գին	»	96·06·
Ռուսիի երկաթուղի	Ֆրանք	200 75
Ամէնէն բարձր գին	»	200 75
Ամէնէն վար գին	»	199 75

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Անգլ· ոսկի	Ղրուշ	110·04·
20 ֆրանքնոց	»	87·10·
Մէճիտիյէ	»	107·26·

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԻՒՄՐԱՆԻԷՅԻՔ ԳԱՅՄԱԳԱՄԻ ՓՈԽԱՆՈՐԴԻՆ ԴԷՄ

ՊԱՏԻՎ ԽՆԴՐՈՅ ՄԸ ԱՌԹԻՒ ԱՀԱԳԻՆ ԻՐԱՐԱՆՑՈՒՄ

Երէկ, Ազգ· Պատրիարքարան հասաւ Իզմրանիէն հետեւեալ հեռագիրը ստորագրուած տեղւոյն հայ և հայ-ընդոքական միութիւններուն կողմէ· —

«Գաւառիս գայմագամի փոխանորդ հաբիւրապետ Կարիպ պէյի անվայել արարքներուն համար տեղւոյս ժողովուրդին կողմէ տեղի ունեցած զանգատները անհեթեւանք կը մնան։ Այս պատճառաւ ժողովուրդը կասկածի մէջ է։ Վերջերս թաղապետական ժողովի անդամներէն և զանազան ազգութեանց երեւելիներէն կազմուած մարմնի մը կողմէ տեղի ունեցած դիմումին վրայ, հոս եկող Նախարդ կուսակալ Մուսամմէր պէյ խոստացած էր զանիկա պաշտօնէ դադրեցնել։ Այսու հանդերձ ժողովուրդը տակաւին այս մարդուն ձեռքէն չկրցաւ ազատիլ։ Յիշեալին ապօրինի ընթացքին և անձնուհատութեան երեսէն դատարան մէջ հաւանական է որ անպատեհութիւններ ծագին, ինչպէս որ, տեղւոյս թաղապետ առած ըլլալով որ «գունատաքնի»ի մը տան մէջ հրացան կը չմնուի, կառավարութեան շէնքին մէջ գտնուող բոլոր ոստիկան զինուորները և զօրանոցը ղրկուելով բոլոր կանանաւոր զինուորները մեծ իլարանցումով դիրք գրաւեցին նոյն տանը շուրջը և ոստիկան-զօրաց հրամանատարը ոստիկաններով ու զինուորներով մէկտեղ ամէնքն ալ զինուած խումբով դէպի Իւմրանիէ եկան հանդիպած մարդիկը ծեծելով և քաշկռտելով, կարծես թէ մեծ խռովութիւն մը առաջ եկած ըլլար։ Այսպէս անակն տակնուվրայութիւն մը առաջ եկաւ։ Այսպէսով եղբայրաբար ապրող դրացի ցեղերու մէջ նոր ցրտութիւն մը և անվստահութիւն սկսաւ ծագիլ։ Երբ այսպիսի պզտիկ խնդիր մը զոր կարելի էր մէկ ոստիկանով կամ զինուորով կամ զինուորով կարգադրել, այսքան կը խոշորցուի, յայտնի է թէ ինչ տեսակ նըպատակներ կան։ Այլեւս կարելի չըլլալով այս տեսակ արարքներու հանդուրժել, կը խնդրենք որ վերջ մը տրուի անոնց»։

ԵԱՖԱՅԻ

ԱԶԳԱՊԱՏԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ

Ինչպէս յայտնի է, տակի առաջ Եաֆայի ազգապատկան կալուածները գրաւելու փորձ եղած էր և այս առթիւ հաստատ կրկնակի դիմումներու, ո և է արդիւնք ձեռք բերուած չէր և կառավարութիւնը դատարանի միջոցով իր ձեռք բերած վճիռը գործադրելու սկսած էր։ Երբ սաղէմի Պատր. Փոխանորդը տակաւին Ճէմալ-Իսլամին դիմում ըրած և խնդրած էր որ գրաւումը յետաձգուի և նոր քննութիւն մը կատարուի։ Շէյխ-իլ-Իսլամը հաւանելով հարկ եղած հրամանը տուած էր Եաֆայի իշխանութիւններուն։ Երէկ իրիկուն Երուսաղէմէն Ազգ· Պատրիարքարան հասաւ հեռագիր մը՝ Երուսաղէմի պատր· փոխանորդ Եղիա վրդ·ի կողմէ ստորագրուած, որով յայտնելէ յետոյ թէ՝ Շէյխ-իլ-Իսլամութեան կողմէ տրուած հրամանին համաձայն Եաֆայի ազգապատկան կալուածներու համար նոր «քէշֆ» մը կատարուեր է և ըստ այնմ վանքը վերադարձուն դատ բացած է Էվլաֆի դէմ, կը խնդրէր որ մինչեւ դատին աւարտումը դատարանի վճիռը չի գործադրուի։ Պոլսոյ պատր· փոխանորդ Սմբատ Ե· վ· երէկ այս հեռագիրը առնելով գնաց Շէյխ-իլ-Իսլամութեան դուռը և ներկայանալով Շէյխ-իլ-Իսլամ էֆ·ին, խնդրեց որ այս մասին կարեւոր հրամանները տրուին։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԲԱՐԵԿԱՐԳԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

Հայաստանի Բարեկարգիչ Յանձնաժողովը Պոլսէն պիտի մեկնի ապրիլ 5ին։ Ազգ· Պատրիարքարանէ երէկ գիր մը ղրկուեցաւ Իզմիրի առաջնորդ Ինճէեան վրդ·ի, որով ցոյց կը տրուի իր ուղղութիւնը՝ յառաջիկայ պաշտօնին մէջ։ Ինճէեան վրդ· այսպէս պիտի մեկնի Հայաստան նահանգները և առաջնորդներու հետ համաձայնուելու պիտի քննէ խնդիրը և ըստ այնմ պիտի ներկայացնէ Բարեկարգիչ Յանձնաժողովին։ Միւս կողմէ ինչպէս գրած էինք, Ազգ· Պատրիարքարանը ընդարձակ Շրջաբերական մը պատրաստած է դրկուելու համար գաւառի առաջնորդներուն։ այդ շրջաբերականին մէջ կ'ըսուի թէ՝ ինչ է պաշտօնը Բարեկարգիչ Յանձնաժողովին և թէ՝ ան ամէն լիազօրութիւն ունի տեղւոյն վրայ ամէն խնդիր կարգադրելու։

ԳԱՏԸԳԻՒՂՑԻՆԵՐԸ

ԵՒ 1200 ՈՍԿԻ

Գատրգիւղի Արամեան վարժարանին եւտեւի կողմը գտնուող չէնքը որ Յոյներու Ակումբն է, այս օրերս ծախու հանուելի է տիրոջը կողմէ։ Այդ չէնքին տէրը 1200 ոսկի կ'ուզէ և վաղը կրնայ ըլլալ որ անյարմար մէկը գնէ չէնքը։ Ասկէ երկու տարի առաջ 800 ոսկի ուզեր է տէրը, բայց այն ատեն թաղ· խորհուրդը չէ ուզեր գնել, երբ գիտէր որ տակիա խիստ անհրաժեշտ է վարժարանին համար։ Կրնայ պատահիլ որ այսօրուան 1200 ոսկին, վաղը երկու հազարի բարձրանայ։ հետեւաբար թաղ· խորհուրդին կը մնայ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել և թաղին հարուստ ազգայիններուն դիմում ընելով այդ գումարը ճարել և գնել չէնքը որ ինչպէս ըսինք, անհրաժեշտ է վարժարանին համար։

ՀԱՅ Վ.ԱՖԱՌԱԿԱՆԱՑ ՀԱՅԱՐ ՈՍԻՆ

Հայ վաճառականներու ա՛յն հարգոյ ասկոյս գումարը որ Որբանոցամ յանձնաժողովոյ արամադրութեան տակ դրուած էր Հասան Պէյլիի մէջ որբոնոց մը կառուցանելու նպատակաւ, Որբանոցամին կողմէ գանձուեցաւ երէկ ռուսական դրամատունէն։ Ազգ· Կեդր· Վարչութեան Քաղ· Ժողովին արտօնութեամբ և հայ վաճառականաց Նպատակաւոր Յանձնախումբին հաւանութեամբ՝ զործածուելու համար Կիլիկեան որբանոցներու անվտանգութիւնին, պայմանաւ որ պետական նպաստը գանձուելու պէս՝ այդ գումարը տեղը դրուի։

Վերոյիշեալ հարգոյ ասկոյ գումարը բաշխուած է Հաճնոյ, Մարաշի և Հասան-Պէյլիի երեք որբանոցներուն։

ԲԵՐԱՅԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Շաբաթէ մը ի վեր, Բերայի երեսփ· ընտրութեանց մասին թէ լրագրութեան և թէ թաղին ընակութեան մէջ թեր ու դէմ կարծիքներ, քննադատութիւններ, բողոքներ և հանրագրութիւններ կը տեսնուին։

Տեսակէտով մը կարի մխիթարական է որ քաղաքային իրաւանց գիտակցութեան զարթնում մը և քուէարկութեան սկզբունքին և կարեւորութեանը այսքան մեծ արժէք կը տրուի։ Կ'առարկուի թէ՝ մէկ կողմանէ Դաշնակցութիւնը, միւս կողմանէ Հնչակեաններն ալի ի բոլոր ջանքեր և ամէն միջոց ի գործ դրեր են՝ իրենց ընտրեալները յաղողցնելու համար, մինչեւ բուն թաղեցին անտարբեր գտնուիր է իր թաղեցիական պարտականութիւնը կատարելով՝ իր ուզած անձերը իրենց ներկայացուցիչ ղրկելու Ազգ· ժողովին։

Ինչո՞ւ ուրեմն մեղադրելի ըլլան տա կամ նա կուսակցութիւնները իրենց հաշուոյն աշխատած ըլլալուն համար, ինչո՞ւ գանգատիլ թէ քուէարկութեան գործին մէջ զեղծումներ և անկանոնութիւններ տեղի ունեցած են, երբ օրը օրին հաղիւ կարելի եղեր է թաղին մարգահամարը պատրաստել և սակայն տակտին բազմաթիւ թաղեցիներ, երկար տարիներէ ի վեր հաստատուն ընակութիւն ունենալով հանդերձ, ո՛չ իրենց անունը գրած են ընտրելոց ցանկին մէջ և ոչ ալ քուէարկութիւնի ատացած։ Եւ... մինչեւ վերջին վայրկեանն ալ ո և է դիտողութիւն չեն ըրած։

Ուրեմն, ընտրութեանց այս արդիւնքը Բերայի թաղեցիներուն համար՝ իրենց ընտրելիներն յաղողցուցած ըլլալու պարագայէն չա՛ւելի մեծ իրաւ և պատուական դաս մը թա՛ղ ըլլայ, որպէս զի ապագայ յետոյ արթուն գտնուին, պարտաճանաչ ըլլան նուազ անտարբեր, և իրենց թաղին չանն ու պատիւը իրենց իսկ ձեռքով պաշտպանելու նախանձախնդրութիւն ունենան։

ԹԱՂԵՑԻ ՄԸ.

ԽԱՍԳԻՒՂԻ ԳԱՂՑՈՑԵԱՆ ԱԶԳ· ՈՐԲԱՆՈՅՑԻ ԽԻՍԱՄԱԿՈՒԹԻՒՆՆ ու Մայրը չընդունակուելնամբ կը ծանուցանեն թէ Մեծ Նոր զիզի և Բէրլէմէի աղգայնոց կողմէ, — ուր Բոյր Ազատի Բէսսէեան հանգանակութեան զոյգած էր,— հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են։ 250 քաշ Ձիթապտուղ, 40 քաշ իւղ, 90 քաշ պուլկուր, 40 քաշ թարխանայ։ Նոյնպէս մայրաքաղաքէս հետեւեալները։ Տիկ. Ցովսէփ Թօքմաքճեան 2 ոսկի բաքալա իր հանգ·— հոր յիշատակին համար, Բարեպաշտուհի սեն 10 թէնէքէ կաղ, Մ. Ցակոբ Շահրեան 3 ոսկի մեղր, Պրուսայէն Օր· Շուշան Զիթիֆեան 2 քաշ կարագ և 6 տատ ձեռագործի մկրատ։

ԹԷՐՁԵԱՆ ՆՈՐԷՆ ԳԼՈՒԽ ԿԸ ԲՌՆԷ

ՎԵՐՋԻՆ ՓՈՐՁ ՄԸ.

Հայ Հռոմէականաց պաշտօնական պատրիարք Թէրզեան որոշած էր երէկ կառավարութեան ներկայացնել բողոքագիր մը իր պաշտօնականութեան դէմ։ Կրօնականներէն մին պաշտօն ստանձնած է իր կողմէ խմբագրելու այս բողոքագիրը։ Թէրզեան այս բողոքագրով պիտի ջանայ ապացուցանել թէ օրէնական պատճառներ չկան իր պաշտօնանկութիւնը արդարացնող։

«Սթամպուլ»ը իր երէկ իրիկուան թիւով կ'ըսէ.—«Չենք գիտեր թէ կառավարութիւնը ինչ պիտի պատասխանէ, միայն կարեւոր կէտ մը կայ զոր կ'արժէ նկատի առնել։ Թէրզեանի բարեկամներն ու խորհրդականներն են որ իր գատը լաւ պաշտպանելու համար, կրցած են անոր՝ բողոքի այս գաղափարը ներշնչել։ Բայց այս դիմումը պէտք էր կատարուէր կայս· վաւերացումէն առաջ։ Պաշտօնական պատրիարքը բաւական ժամանակ ունէր բողոքագիր մը խմբագրելու։ Նախարարաց Խորհրդոյ որոշման թուականէն մինչեւ կայս· իրատէին եղած օրը։ Թերթերը օրը օրին հրատարակեցին իր պաշտօնանկութեան ուրուագիծը։ Իրաւ է թէ Թէրզեան կրնայ ապարդիւն թէ ինչ պաշտօնապէս տեղեկութիւն չունէր այս իրադարձութիւններէն, սակայն նոյն իսկ այս տեսակետով Թէրզեանի կուսակիցները անփորձութեան ապացոյցներ տուին, որովհետեւ քաղաքական խնդիրներու մէջ ոչ թէ միայն պատրիարք մը, այլ և կառավարութիւն մը կրնայ կատարելապէս գիմումներ ընել թերթերու հրատարակութեան հետեւանքով։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻԹԹԻՀԱՏԻ ՑԱՂԹԱՆԱԿԸ

Պուրսայի մէջ ընտրուած երկրորդ կարգի ընտրողներուն՝ 23ը Իթթիհատի կը պատկանին, 6 էֆրոտ, իսկ մը էթիլաֆական, որոնց 3ը յոյներ են։

*** Տէտէ ագաճի և Ուզուն Քէօփրիի մէջ կատարուող երկրորդ կարգի ընտրութեանց մէջ Իթթիհատի կուսակցութիւնը բացարձակ յաղթական մը ստանալով 16 ընտրող տուած է։

*** Իզմիրի մէջ կատարուող ընտրութիւններուն արդիւնքը հետեւեալը եղած է, Իթթիհատականներէն ընտրուած են 46, իսկ 3ը յոյն և 1ը հայ, որով Իզմիր կրցած է Բ. կարգի 50 ընտրողներ տալ։

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ԶԻՀՆԻ ՓԱՇԱ

Հիճազի կուսակալ Մուսթաֆա Զիհնի փաշա՝ երէկ՝ մեկնած է Մայրաքաղաքէս իր նոր պաշտօնատեղին երթալու համար։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՆՈՒԻՐԸ

ՍԻՆՈՒՍԻՆԵՐՈՒ ՇԷՅԽԻՆ

Սուլթանին կողմէ Սինուսիներու Շէյխին նուիրուած է ադամանդակուռ սուր մը, որուն վրայ հետեւեալ վերագրութիւնը պիտի դրոշմուի «Այս ոսկեմանդակուռ սուրը Մեծ Խալիֆային կողմանէ՝ Սինուսիներու մեծ շէյխ Մէհմէտին»։

ԲՐԻԶԷՆՏ ՇԲԵՏՐԱ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ՝ Դուսոլայի կուսակալ Մաղհար պէյ իր հետ ունենալով քաղաքական և զինուորական բարձր պաշտօնատարներ և քաղաքին եւրոպացիներէն ոմանք նոյն երկաթուղիին ուղղակիութեան վրայ հաւաքուած՝ և ազգու ճառ մը խօսած է, ուրկէ անմիջապէս յետոյ տեղւոյն միւֆթին Սուլթանին սրեւշառութեանը համար ազօթքներ արտասանած է։ Անմիջապէս յետոյ սկսած է երկաթուղայ շինութեան աշխատութեանց։

ԲԻԶԱ ԹԷԼՅԻՓ ՊԷՅ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ

Կիսաֆիցիէլ մեզ կը հեռագրեն թէ փիլոսոփայ Բիզա Թէվֆիգ պէյ՝ նախընթաց գիշեր կիսաֆիցիէլի կայարանը հասած և Բումէլի պանդոկը իջեւանած է։ Երէկ առաւօտ՝ Ցոյն մէտրոպոլիտը և քահանաներ՝ ընտրութեանց մասին կը խորհրդակցին Բիզա Թէվֆիգ պէյի հետ։ Բիզա Թէվֆիգ պէյ՝ բանախօսած միջոցին՝ երբեմն հարիւր հոգի կը հաւաքուի իր չուրջը և կը սկսին պոռալ թէ՝ երկիրը՝ սակն ու վրայ ընելու եկած է, յետոյ սիմանոր կը յարձակին անոր վրայ և կը սկսին զայն ծեծակել և կոսիներ տեղացնել ցլուսն։ Բիզա Թէվֆիգ պէյի մարմնը չատ տեղերէ վիրաւորուած է։ Բարեբախտաբար զարգ կառավարութիւնը միջամտած է և մեծ դժուարութեամբ յաջողած է փրկել անոր կեանքը և զայն երկաթուղիով Տէմիրճի ղրկած է երէկ երեկոյ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 22 Մարտ. — Երեսփ· ժողովը չարունակած է արտաքին քաղաքականութեան վրայ հարցապնդումներու վիճաբանութիւնը։ Պ. Ժաուէս ըսած է թէ մարքեան խնդիրը լատին տէրութեանց միջև անհամաձայնութիւն ստեղծած էր։ Ֆրանսան իրաւական ոչխարին հետ թշնամի ըլլալ։ Միջազգային կացութիւնը լաւ չէ։ Դաշինները կը հարցնեն թէ ինչ պիտի ըլլայ Ռուսիոյ զիրքը իտալիոյ գործերուն մէջ։ Վարչապետ և արտաքին գործոց նախարար Բուանսարէ պատասխանելով ցոյց տուած է որ այն գժուարութիւնները որոնց ֆրանսական կառավարութիւնը հանդիպած է, ոեւէ ազդեցութիւն չի պիտի ունենան Ֆրանսայի միւս աէրութեանց հետ ունեցած յարաբերութեանց վրայ։ Այս յարաբերութիւնները, ուեւէցուցած է, չեն բարեփոխած Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան անհրաժեշտ մնայուն ուղղութիւնը, որ հիմնուած է ֆրանքռուսական նիզակցութեան և ֆրանքռանդիական համաձայնութեան վրայ։ Երեսփ· ժողովը յետոյ 91ի դէմ 423 ձայնով վստահութեան բանաձեւ մը քուէարկած է կառավարութեան համար։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ ԳՕՐՁՈՒԻ ՄԷՋ

ՎԻԵՆՆԱ· 23 Մարտ· — Վիլհէլմ կայսրը իշխան և իշխանուհի Ակուսթ Վիլհէլմի և իշխանուհի Լուիզ Վիքթորիաի հետ Գորձիա կը ճամբորդէ և այս առաւօտ ժամը 11ին Վիեննա հասած է։ Ցարանուա ժողէֆ կայսր այցելութիւն տալու համար։ Կայսրանին մէջ ընդունած է արքիդուքս Լէօբօլտ Սալվատորի, որ կայսրը կը ներկայացնէր, ինչպէս և միւս արքիդուքսերուն, իշխանութեանց ներկայացուցիչներուն, դեսպանին և դեսպանատան միւս անդամներուն, Պալիէրի և Սաքսի նախարարներուն և պատուոյ ջոկատի մը կողմէ որ նուագած է գերմանական ազգային երգը։ Մտերմական բարեւներու փոխանակութենէն ետքը՝ Վիլհէլմ կայսրը և միւս հիւրերը Շէնբրունի գղեակը գացած են՝ ժողովուրդին խանդավառ ծափահարութեանց մէջ։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋԸ

Աժանս տը լա Փրէսի 2 Մարտ թուականաւ կը գրէն Պաղատէն թէ կառավարութեան կողմէ ընտրութեանց վրայ գործադրուած ճնշումը քաղաքին օտար շրջանակներուն մէջ զանազան մեկնաբանութեանց առարկայ եղած է։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԶՕՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՖԵՐՈՒՆԸՐԸ

Բլթերսպուրգի օսմանեան դեսպան Թուրխան փաշա անցեալ օր նոր տեսակցութիւն մը ունեցած է Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սազոնոֆի հետ։ Յայտարարած է թէ ռուսական կառավարութիւնը զէշ տպաւորութիւններ չի մնացուցեր Թուրքիոյ հանդէպ և թէ սահմանագլուխին վրայ քանի մը զօրախումբերու հաւաքումը պէտք չէ որ մտատանջութիւն պատճառէ Թուրքիոյ։

Երկու կառավարութեանց միջև գոյացած համաձայնութեան մը հետեւանքով, կ'ըսէ «Իքթիսատ», ռուսական զօրախումբերէն եա պիտի կանչուին նոր թուրիմացութեանց տեղի չի տալու համար։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՐԿԱՍՏԱՆ ԱՆԳԼԵՒՌՈՒՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԿԸՆԴՈՒՆԻ

Լօնտոն, 22 Մարտ. — Բրիթիշ գործակալութիւնը Թէհրանէն կ'իմանայ. «Անգլեւռուսական ծանուցագրին տուած պատասխանին մէջ՝ Պարսկաստան կը յայտարարէ թէ կ'ընդունի պարսկական կառավարութեան ըլլալիք չորս միլիոն մարքի փոխառութեան մասին այս երկու տէրութեանց կողմէն ճշդուած պայմանները։ Պարսկական կառավարութիւնը յանձն կ'առնէ 1907ի անգլեւռուսական համաձայնութեան սկզբունքներուն համեմատ քաղա

ՀՐԱՒԷՐ

ՕՍՄ. ՀԱՅ ԳՐԱՇԱՐՆԵՐՈՒՆ

Ներկայ վարչութիւնս նկատելով որ խումբ մը գրաչար ընկերներ աղօրինի կը գտնեն իր ընարութիւնը և նկատելով որ այս պարագան անհանգստութիւն մը անտեղութիւններու տեղի կուտայ, պարտաւոր կզգայ ինքզինքը՝ հրաւիրել Միութեան բոլոր անդամները այսօր, Մարտ 11 երկին գումարելու Ընդհ. ժողով, Հ. Ն. Դաշնակցութեան Բերայի Ակումբին մէջ առտուան ժամը 10ին (Ը.Ե.), և ընտրել նոր վարչութիւն։ Հակառակ պարագային երբ մեծամասնութիւն չգոյանայ, վարչութիւնս այս գրոյցները լոկ զրպարտութիւն համարելով, պիտի չարունակէ իր պաշտօնը։ Կարեւոր պատճառով բացակայողները պարտաւոր են իրենց քուէները ղրկել դոց պատարանով և վրան իրենց անունը և գործատեղին նշանակելով։ Պէտք է դիտնալ թէ քուէթուղթերը պիտի կըրեն «եօթը» անուն՝ փոխանակ «հինգ»ի։

«Վարչութիւն»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՍՄԲԱՏ ԲԻՒՐԱՏ, առաջիկայ հինգշաբթի, մարտ 15էն սկսեալ, կը ձեռնարկէ հրատարակել իր այս նոր երկը, քսան տարիներու աշխատութեան արդիւնք, որ մինչեւ ցարդ հրատարակուած ազգային պատմութիւններուն մէջ ամենէն ընդարձակը, ճոխը, լիակատարը կը համարուի։ Ամէն օր կը հրատարակուի, պրակ առ պրակ, ութսնալ, մեծադիր, պատկերներով։ Ա. պրակը չգրեղ կողքով, գրուիր կը գանուի Նախկին Պարիսարք Տ. Եղիշէ Դուրեան Սրբազանի հնտալից մէկ նամակը «Անպատճառ» գնեցէ՛ք «Ա. պրակ»ը, եթէ ղղնաք, մի՛ չարունակէք։

Կեդրոնատեղի, Պարսկ. Ալի, թիւ 40, Նաղարէթ էֆ. Այվազեանի խանութը։

ԳՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԼԷԺԻՐՍԻԷՆ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ՊԱՐՏԱԹՂԹՈՑ

1912 Մարտ 15ի Վիճակահանութիւնք. 337րդ Վիճակահանութիւն 1886ի Պարտաթուղթերուն. — 399893 թիւը շահեցաւ 50000 ֆրանք։

Հետեւեալ 25 թիւերը 100ական ֆր. շահեցան.

17918	89639	212435	258778	306714
22783	116196	215925	272661	312624
49397	142486	217940	283924	319130
52028	189110	222977	289579	383989
84303	207649	233058	303771	384757

116րդ վիճակահանութիւն 1903ի պարտաթուղթերուն.— 766,577 թիւը շահեցաւ 50,000 ֆրանք։

Հետեւեալ 25 թիւերը 1000 ֆրանք շահեցան

406,880	434,016	510,325	621,508	572,098
415,194	434,962	541,454	641,979	683,527
424,693	500,690	545,372	654,757	636,459
426,892	506,581	549,935	656,024	727,079
426,342	507,554	596,225	666,669	758,287

1911ի պարտաթուղթերուն 15րդ. վիճակահանութիւնը.— 94,364 թիւը շահեցաւ 1000,000 ֆրանք։

271,836 թիւը շահած է 10,000 ֆր. Հետեւեալ 24 թիւերը 1,000ական ֆր.

43729	136294	119024	241805	332089
50721	162685	199909	292285	340089
55094	176614	217147	306899	348096
65836	178741	226260	319996	377789
98502	182674	236690	325516	

Կ. Պոլսոյ եւ Իզմիրի մէջ Քէֆի Լիւնէն պիտի վճարէ պարգեւները։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Բազմալեզուեան Զրուցատարութիւն՝ Հայերէն-Ռուսերէն-Գերմաներէն-Իտալերէն-Յունարէն-Ֆրանսերէն-Անգլիերէն և Տաճկերէն։ Էջ 400։

Զ. Տ. Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Անհրաժեշտ երկսեռ ուսանողաց, ուսուցչաց և առ հասարակ ամէն անձանց։ —

Օրական 10 վայրկեան չազնուաւի, չազեկաւքի, հանրակաւքի կամ տան մէջ լազմալեզուեանը կարդալով անպայմանապէս խօսք քիչ մի՛ջոցի մէջ պիտի սկսանայ եւրոպական վերոյիշեալ լեզուաց։ —

Նորագոյն եւրոպական մէթոտներով պատրաստուած սոյն կարեւոր գիրքը պէտք է ամէն օր ամէնուն զրպանը զրտնուի։ Ապագան լեզուագէտներն է։

Գին 20 ղանեկան, փոստի ծախքով 23։

Դիմել հեղինակին Զ. Տ. Ս. Փափազեան, Կ. Պոլիս, Պայազիդ Հաուս։

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԱՆԿԼՕ-ՀԱՅ

ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

1136 ԷՋ 800 ՊԱՏԿԵՐ

Արժանացած համաշխարհային գնահատման, եզական և անմրցելի իր տեսակին մէջ անգլիերէն հոմանիշներ. գիտական բառեր ճոխ մեկնութիւնք. մասնաւոր յաւելուածներ միակ վստահելի բառարանը. գին լաթակագի 70, կիսակաշի 75. գիտակ հեղինակին՝ Զ. Տ. Ս. Փափազեան, Կ. Պոլիս, Պայազիդ Հաուս։

ԵՐԵՔ ՐԱՅՏԱՆԱԿԻՐՆԵՐ

5 ՀԱՏՈՐ

Սոյն կարեւոր գիրքը այժմ կը վաճառուի 20 ղանեկանի Ընդհ գնով մը.— Գին 20 ղանեկան, գուառներու համար փոստի ծախք չգիտի առնուի. ուրիշն գուանեցէք։ Դիմել «Մանզումէ»ի։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՒԻՔ

Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ. — Քամանտոխան։

Պոլսոյ գործակալութիւն։— Գաթրրճըօղլու բաժին դիմաց Աչիք էֆ. Բիւթիկանէ փողոց։

Պոլսոյ գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ։

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաեւ գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն, ինչպէս և արտասահմանի համար։

ՎԱՃԱՌԱՑԱՆ — ԴԵՐՁԱԿ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՏՈՆՋԻԿԵԱՆ

Պոլիս, ձէլալ պէյ խան, թիւ 26, Օսզպի-Պաքի գէմը

Աւէն անանք որ կ'ուզեն ճաշակա որ հագուիլ, թո՛ղ փութան պիտի եղուարդ Տանցիկեանի գործատեղին, ուր հատած են արդէն ընտիր կերպասներ եւ ուր կը գտնուին ճաշակաւոր և աէթերի հագուստներ, ամենավերջին նորաձեւութեանց համաձայն։

Առաջին այցելութիւն մը պիտի բաւէ դաղափար մը կազմել այս նոր հաստատութեան ճաշակի գերազանցութեան վրայ։

Դիմեցէք Պոլիս, ձէլալ պէյ խան, թիւ 26։

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱԲՈՒԻԼԷՐԻ

ՄէՀրայի պէվլի եմիգրանը թէսալի լիլիան գոպանրան տաֆի իւտ թէսֆիւն թէրքիպ լէրին էն թէսերիպի վէ էն ալէա գապիպի թէմիսիի սիրբ

Մահալի ֆիւրոխթը՝

Բարիզտէ Լագրուա էճզախանէսի, 31, Rue Philippe-de-Girard, PARIS.

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԶՐԻ Է

ՏՈՔԹՕՐ

ԳԱՌԼՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԱԲՐՈՏԻԹԵԱՆ

Ե Ի

ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՅ

ԱԽՏԵՐՈՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԸ

Ծննդական և արբոսիթեան գործարաններու Հիւանդութեանց մասնագէտ բժշկ Տօքթ. Գառլօ Յակոբեան դիտական վերջին նորութեանց ներտիւ առանց ցաւ պատճառելու հնթակային հիմնապէս կը բժշկէ ֆրանկխոսը, հին և նոր ջերմամիզութիւնը, առնական անկարողութիւնը և սերմնահոսութիւնը, ինչպէս նաեւ երկու սեռի վերաբերեալ արբոսիթեան և ծննդական հիւանդութեանց ամէն տեսակները և կանանց արգանդային հիւանդութիւնները։

Ամէն օր, կէս օրէն վերջ, բացի կիրակի օրէն կը գտնուի Պահճէ-Գարու, չաքարավաճառ Հաճի Պէքիրի անկիւնը, թիւ 18, Մէրամէթճեան-Պանքի դիմաց։

Ուրբաթ օրերը ձրի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՆԴՈԿ

ՕՍՄԱՆԻՅԻ

ՆԵՐՍԻՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Եիւքսէք Գալտրրըմ, Ղալաթիա, Թիւ 30

Հիանալի տեսարան, եւրոպական նուրբ գեղանաւորում, կլեկտրական զանգակներով գայլին կաղերով լուսաւորուած, անթերի սպասարկութիւն, կատարեալ մաքրութիւն, գիներ գիւրամատչելի, գաւառացիներուն յանձնարարելի միակ հանգստաւէտ եւ կեդրոնական պանդուկ։

Ճաշարան, ընթերցարան և արձարան սալոն։

ԾԱՆՕԹ.— Ուշադրութի՛ւն, ԵՒԴՍԼԷՔ ԳԱԼՏՐՐՄ հացէին, չչխոթել ուրիշ Օսմանիէի հետ։ 3 - 50

ՏՕՔԹՕՐ ՏԻԳՐԱՆ ԹԱՊԻՊԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԳԵՏ ՆԵՐԲԻՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԱԽՏԵԵՐՈՒ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, Շիշլի, Օսման պէյի գաղինոյին մօտ, Անտանեան պարթիմանի իր յարկարաժնին մէջ։

Արանց և կանանց ինչպէս նաեւ տղայոց ամէնապզի հին և նոր ախտերը, ռեւմոքսի, աղիքներու, երիկամներու, սրտի եւայլն հիւանդութիւնները անգլիական և ամերիկեան նորագոյն մէթոտներով կը դարմանէ։ Գիտնակիտը և անոր հետեւանք բոլոր յամառ հիւանդութիւնները «Սալվարսան»ի և բոլորովին նոր դրութեամբ «Սալամին»ի նեղարկումներով կը բուժէ առանց ա՛եւ է ցաւի և առանց զրաղումի արդիւք ըլլալու։

Որպէս զի ս և է մէկը չի վարակուի թիֆոյով և զոլէրայով, վերջերս Ամերիկայի և Անգլիոյ մէջ հնարուած, կիրարկուած և յաջողութեամբ պսակուած նորագոյն միջոցներով պատուաստում ալ կը կատարէ։

Ուրբաթ օրեր մինչև կէս օր ձրի։

3—36

ԳԱՂԹԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ ՄԷԿ ԱՆԳԱՄԷՆ ԲՈՒԺՈՒՄ

Տ.Բ. Յ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

Քրոֆէսոր Էրլիխի վերջին անգամ գտած 606 Մարվարան գեղերով կատարելագոյն կը բուժէ հին և նոր գաղիական ախտերը, միմիայն մէկ էնժէքսիոնով. նաեւ կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ ջերմամիզութեան, միզանքի և երիկամունքի եւ բրօնխատի հիւանդութիւնները, ինչպէս նաեւ առնական անկարողութիւնն բոլորովին նոր մէթոտներով։ Իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր իր գործատեղին, Սիրքէճի, Թրամվէյի ճամբուն վրայ Թէպուս լուսանկարչատան առաջին յարկ։ Ծանօթ.—Ամէն տեսակ գործութիւններ միզանցքի և արգանդի հիւանդութիւններու և մասնաւոր ինամքի։

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ի

ՇԹԱՅՆ

ԳԵՂԱՆԱԿԻՆ ՄԻԱՅՆ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԻՋԱՅՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ Ղ. ՀԱՅԿԱԿԱՆ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»

ԳԱՒԱՌԱՑԻՆ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ

ՀԱՆԴԵՐՁԵԼԻՆՍՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԳՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԳԱՐՆԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ

ՇԹԱՅՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ

ՀԱՆԴԵՐՁԵԼԻՆՍՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՊԱՐԱՆ ԵՒ ՓՈՐԱԳՐԱՏՈՒՆ

Տ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ

Պապը Ալի Ճաստէսի Ճըղալ օղլու հօրաչու, թիւ 10

Գործատեղւոյս մէջ կը պատրաստուին մասնաւոր խնամքով պատկերներ տօսախ, դինկոյի, պղինձի վրայ և ամէն լեզուէ կնիքներ քաուչուկի և մետղի վրայ, ինչպէս նաեւ բժիշկներու, դպրեանոցներու, ատամնաբոյժներու և փաստաբաններու համար նուրբ փորագրութեամբ թղթեներ։ Կը պատրաստուին նաեւ խիստ ճաշակաւոր այցաքարտեր։ Նշանախօսութեանց հատարակութեան և խնդութիւն կարդալոց կը հաշակուին լրագրութեան մէջ։

ԴԼՈՒԽ Ե.

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ ՎԱՆԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԷՈՒԹԵԱՆՑ

ՀԱՏՈՒԱԾ Ա.

Եկեղեցական ժողով

Յօդուած 56.— Եկեղեցական համագումար ժողով մը կայ որուն անդամներն են Կիլիկիոյ մէջ գտնուող եպիսկոպոսներ վարդապետներ և առաջն. փոխանորդի կամ տեղապահի պաշտօն վարող քահանայք։

Յօդ. 57.— Եկեղեցական ժողովը կըրնայ օրինաւորապէս գումարուիլ երբ անդամներուն երեք չորրորդը ներկայ է։

Յօդ. 58.— Եկեղեցական ժողովը պարտաւոր է միւռոն-օրհնութեան հանդէսէն շաբաթ մը առաջ (սկ, երբ հարկը պահանջէ, կը բացուի նախ բացառաբար և այս պարագային անդամք պէտք է հրաւիրուին ամիս մը առաջ գրաւորապէս։

Յօդ. 59.— Եկեղեցական համագումար ժողովին պաշտօնն է Ա. Վանական Ս. Խորհուրդը ընտրել, Բ. Վանքին հաշիւները քննել և վաւերացնել, վանքին պիւտճէին մասին հիմնական կարգադրութիւններ ընել, Դ. Վանքին ուսումնական թէ նիւթական բարգաւաճութեան մասին ի հարկին գիտողութիւններ ընել, փոփոխութիւններ առաջարկել և ըստ այնմ զարմանն անօրինել։ Դ. Թեմերու եկեղեցական գործոց բարեկարգութիւնը ապահովող միջոցներ խորհիլ և գործադրութիւնը որոշել։

Յօդ. 60.— Եկեղեցական ժողովոյ որոշումներուն համար ներկայ անդամոց 2)3 մասին քուէն մեծամասնութիւն կը համարուի ըստ օրինի։ Հաւասարական պարագային, Ս. Կաթողիկոսին գտնուած կողմը չհամ կը նկատուի։ Ժողովին՝ Ս. Կաթողիկոսը կը նախագահէ։

ՀԱՏՈՒԱԾ Բ.

Վանական խորհուրդ

Յօդ. 61.— Մայրավանքը միայն կերպով վանական Ս. Խորհուրդ կայ, որ կը բաղկանայ վանքին մէջ գտնուած եպիսկոպոս և վարդապետ վեց անդամէ ընտրուած եկեղեցական ժողովէն, երեք տարուան համար և առնք յաջորդաբար վերընտրելի են։

Յօդ. 62.— Վանական խորհուրդին օրինաւոր գումարման պայմանն է անդամոց երեք չորրորդ մասին ներկայութիւնը, իսկ ներկայից երեք չորրորդին քուէով մեծամասնութիւն կը գոնանայ, բայց երբ հաւասարական մնայ, Ս. Կաթողիկոսին կամ Փոխանորդին քուէն կը լրացնէ մեծամասնութիւնը։ Խորհուրդին կը նախագահէ Ս. Կաթողիկոսը կամ փոխանորդը, կարեւորագոյն գործերու կարգադրութիւնը վերապահելով միշտ կաթողիկոսին ներկայութեանը։

Յօդ. 63.— Վանական խորհուրդը կը գումարուի առնուազն շաբաթը անգամ մը մը և պաշտօնն է Ա. Տեղապահի ընտրութիւնը կատարել, լուսարարապետը, եպիսկոպոսական տեսուչը, գանձապահը, մատակարարապետը ընտրել, Բ. Եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան որոշում տալ վանքին մէջ գտնուող եկեղեցականներէն, Գ. Կեդր. և թեմական առօրեայ գործերը կարգադրել և եկեղեցական կամ կրօնական խնդիրները լուծել։ Դ. Վանքին տարեկան պիւտճէն չնել, վանքին բարեկարգութեան հսկել և հոգ տանել որ սոյն պիւտճէին դուրս ծախքեր չի լինին ու ամէն պարագայի մէջ եկեղեցական հանգուցեալ ժողովին պատրաստուած հիմնական պիւտճէն չի խանգարուի ոչ է կերպով։ բացառիկ ծախքերը վերապահելով միշտ յիշեալ ժողովոյ օրինական գումարումներուն։ (Վենտատ Կաթողիկոսը վանքին շատն ու օգուտը նկատի առնելով՝ կրնայ այդ բացառիկ պարագաներուն հրամայել անհրաժեշտ ծախքերը, առանց հաստատման դիմելու, անուշտ ի դէպ ժամուն ներկայանալով այդ ժողովոյն, կատարուած բացառիկ անօրէնութեան պէտքն ու պարագաները)։ Ե. Վանքին տարեկան հաշիւները քննել ու վաւերացնել։ Զ. Ժողանդաւորաց վարժարանի ուսուցիչներու և այլ վանական երկրորդական պաշտօնեաներու պաշտօնն ու ամսականաց քանակութիւնը որոշել պատկանալ տեսչութեանց առաջարկին վրայ։ Է. Հակել ազգային գործոց և անոր զարգացման մասել տալ։

ՀԱՏՈՒԱԾ Գ.

Կաթողիկոսական փոխանորդութիւն

Յօդ. 64.— Կաթողիկոսական փոխանորդը եպիսկոպոս մը է, զոր կը կարգէ Ս. Կաթողիկոսը և պաշտօնն է Ա. Վանքին երկրորդական գործերը կատարել Կաթողիկոսին կողմէն՝ միշտ խորհրդակցելով անոր հետ։ Բ. Ս. Կաթողիկոսէն յանձնարարուած գործերը կարգադրել։ Գ. Վանական գործոց համար ի հարկին բանակցիլ տեղային կառավարութեան հետ անձամբ յանուն Կաթողիկոսի, ըստ հրամանի Նորին Սրբազնութեան և մասնակցիլ տեղական խարէի ժողովին։

Յօդ. 65.— Փոխանորդ Սրբազանը իր նախանպատ կը մասնակցի Վանական Խորհրդին և իրը Ա. Առենապետ կը վարէ զայն ու այս կերպով կ'ամրողջացնէ անդամոց թիւը առանց ընտրուած բլլալու։ Ե. Վանքին եկեղեց. ժողովէն։

ՀԱՏՈՒԱԾ Դ.

ԼՈՒՍԱՐԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 66. Լուսարարապետը եպիսկոպոս մըն է, որ կ'ընտրուի միաբանական ժողովէն և կը հաստատուի Ս. Կաթողիկոսէն։ Նախանգամ է Վանական Խորհուրդին, որուն անդամոց եօթը թիւը կ'ամբողջացնէ իրրեւ դեր-Ատենապետ։ Նմանապէս առանց ընտրուած բլլալու եկեղեցական ժողովին իրրեւ անդամ։

Յօդ. 67.— Լուսարարապետին պաշտօնն է Ա. Պահպանել Մայր Տաճարին գանձարանը, որուն քանալիները կը յանձնուին իրեն սոյն գանձասան պարունակութիւնը ցուցակագրող ցանկը ստորագրելէ վերջ (հրապարակային երդմամբ) Բ. Եկեղեցական սպասները, Ս. մասունքները կարգադրել, դասաւորել, անմոռ մաքրութեան և անեղծ պահպանման հոգ տանիլ։ Գ. Ժամանակարգութեան։ Կանոնաւորութեան հսկել։

(Շարունակելի)

ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՍՍՈՅ ՄԱՅՐԱՎԱՆՈՒՑ

ԵՒ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ

Յօդ. 53.— Միաբանք աղաս են իրենց անձնական դրամով կալուած գնելու, կամ շինելու պայմանաւ որ սեփականութիւնը Ս. Աթոռոյ ընծայեն պաշտօնական կտակագրով և միայն վարձքը կամ արդիւնքը վայելեն ցոյգքան կենդանի են։

Յօդ. 54.— Միաբան մը 1. Եթէ վիճակի մէջ պաշտօն կը վարէ՝ կընայ ամբաստանուիլ վիճակակիցներէն, որ յետ քննութեան երբ ամբաստանութիւնը կը հաստատուի, ըստ աստիճանի յանցանաց կա՛մ յորդոր և յանդիմանութիւն կ'ուղղուի և կամ պաշտօնանկ կ'ըլլայ։ 2. Աթոռին մէջ միաբանակիցներէն կամ ժողովուրդէն յետ երկիցս խրատու և յանդիմանութեան երբ անուղղայ մնայ, կ'արտաքսուի։

Յօդ. 55.—Պաշտօնանկ վարդապետը, ի խրատ, մի քանի տարիներ վիճակային պաշտօններէ կը զրկուի։ Արտաքսեալ միաբանից անունները և պատճառները կը նշանակուին միաբանութեան Մայր տաճարին մէջ և կը հաղորդուին Պատրիարքարանի, նաեւ ըստ հարկի, ի գիտութիւն հասարակութեան և խղճուչութիւն կարդալոց, կը հաշակուին լրագրութեան մէջ։

ԳԼՈՒԽ Ե.

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ ՎԱՆԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԷՈՒԹԵԱՆՑ

ՀԱՏՈՒԱԾ Ա.

Եկեղեցական ժողով

Յօդուած 56.— Եկեղեցական համագումար ժողով մը կայ որուն անդամներն են Կիլիկիոյ մէջ գտնուող եպիսկոպոսներ վարդապետներ և առաջն. փոխանորդի կամ տեղապահի պաշտօն վարող քահանայք։

Յօդ. 57.— Եկեղեցական ժողովը կըրնայ օրինաւորապէս գումարուիլ երբ անդամներուն երեք չորրորդը ներկայ է։

Յօդ. 58.— Եկեղեցական ժողովը պարտաւոր է միւռոն-օրհնութեան հանդէսէն շաբաթ մը առաջ (սկ, երբ հարկը պահանջէ, կը բացուի նախ բացառաբար և այս պարագային անդամք պէտք է հրաւիրուին ամիս մը առաջ գրաւորապէս։

Յօդ. 59.— Եկեղեցական համագումար ժողովին պաշտօնն է Ա. Վանական Ս. Խորհուրդը ընտրել, Բ. Վանքին հաշիւները քննել և վաւերացնել, վանքին պիւտճէին մասին հիմնական կարգադրութիւններ ընել, Դ. Վանքին ուսումնական թէ նիւթական բարգաւաճութեան մասին ի հարկին գիտողութիւններ ընել, փոփոխութիւններ առաջարկել և ըստ այնմ զարմանն անօրինել։ Դ. Թեմերու եկեղեցական գործոց բարեկարգութիւնը ապահովող միջոցներ խորհիլ և գործադրութիւնը որոշել։

Յօդ. 60.— Եկեղեցական ժողովոյ որոշումներուն համար ներկայ անդամոց 2)3 մասին քուէն մեծամասնութիւն կը համարուի ըստ օրինի։ Հաւասարական պարագային, Ս. Կաթողիկոսին գտնուած կողմը չհամ կը նկատուի։ Ժողովին՝ Ս. Կաթողիկոսը կը նախագահէ։

ՀԱՏՈՒԱԾ Բ.

Վանական խորհուրդ

Յօդ. 61.— Մայրավանքը միայն կերպով վանական Ս. Խորհուրդ կայ, որ կը բաղկանայ վանքին մէջ գտնուած եպիսկոպոս և վարդապետ վեց անդամէ ընտրուած եկեղեցական ժողովէն, երեք տարուան համար և առնք յաջորդաբար վերընտրելի են։

Յօդ. 62.— Վանական խորհուրդին օրինաւոր գումարման պայմանն է անդամոց երեք չորրորդ մասին ներկայութիւնը, իսկ ներկայից երեք չորրորդին քուէով մեծամասնութիւն կը գոնանայ, բայց երբ հաւասարական մնայ, Ս. Կաթողիկոսին կամ Փոխանորդին քուէն կը լրացնէ մեծամասնութիւնը։ Խորհուրդին կը նախագահէ Ս. Կաթողիկոսը կամ փոխանորդը, կարեւորագոյն գործերու կարգադրութիւնը վերապահելով միշտ կաթողիկոսին ներկայութեանը։

Յօդ. 63.— Վանական խորհուրդը կը գումարուի առնուազն շաբաթը անգամ մը մը և պաշտօնն է Ա. Տեղապահի ընտրութիւնը կատարել, լուսարարապետը, եպիսկոպոսական տեսուչը, գանձապահը, մատակարարապետը ընտրել, Բ. Եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան որոշում տալ վանքին մէջ գտնուող եկեղեցականներէն, Գ. Կեդր. և թեմական առօրեայ գործերը կարգադրել և եկեղեցական կամ կրօնական խնդիրները լուծել։ Դ. Վանքին տարեկան պիւտճէն չնել, վանքին բարեկարգութեան հսկել և հոգ տանիլ որ սոյն պիւտճէին դուրս ծախքեր չի լինին ու ամէն պարագայի մէջ եկեղեցական հանգուցեալ ժողովին պատրաստուած հիմնական պիւտճէն չի խանգարուի ոչ է կերպով։ բացառիկ ծախքերը վերապահելով միշտ յիշեալ ժողովոյ օրինական գումարումներուն։ (Վենտատ Կաթողիկոսը վանքին շատն ու օգուտը նկատի առնելով՝ կրնայ այդ բացառիկ պարագաներուն հրամայել անհրաժեշտ ծախքերը, առանց հաստատման դիմելու, անուշտ ի դէպ ժամուն ներկայանալով այդ ժողովոյն, կատարուած բացառիկ անօրէնութեան պէտքն ու պարագաները)։ Ե. Վանքին տարեկան հաշիւները քննել ու վաւերացնել։ Զ. Ժողանդաւորաց վարժարանի ուսուցիչներու և այլ վանական երկրորդական պաշտօնեաներու պաշտօնն ու ամսականաց քանակութիւնը որոշել պատկանալ տեսչութեանց առաջարկին վրայ։ Է. Հակել ազգային գործոց և անոր զարգացման մասել տալ։

ՀԱՏՈՒԱԾ Գ.

Կաթողիկոսական փոխանորդութիւն

Յօդ. 64.— Կաթողիկոսական փոխանորդը եպիսկոպոս մըն է, զոր կը կարգէ Ս. Կաթողիկոսը և պաշտօնն է Ա. Վանքին երկրորդական գործերը կատարել Կաթողիկոսին կողմէն՝ միշտ խորհրդակցելով անոր հետ։ Բ. Ս. Կաթողիկոսէն յանձնարարուած գործերը կարգադրել։ Գ. Վանական գործոց համար ի հարկին բանակցիլ տեղային կառավարութեան հետ անձամբ յանուն Կաթողիկոսի, ըստ հրամանի Նորին Սրբազնութեան և մասնակցիլ տեղական խարէի ժողովին։

Յօդ. 65.— Փոխանորդ Սրբազանը իր նախանպատ կը մասնակցի Վանական

«ՌԷՍԻՄԼԻ ԳԱՄՈՒՍԸ ՕՍՄԱՆԻԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՒԱՐՏԱՒ

Թուրք նշանաւոր պրպտող Ալի Սէյսի պէյի յօրինած եւ վեց մասնագէտներու սրբագրութեան բովէն անցած սոյն զործը, 3 մեծ հատորներ, 1200 էջեր, 4000 պատկերներ, 60 մեծ թապլներ եւ 4 գունաւոր պատկերներ կը պարունակէ։

Երեք հատորին անկագմ գինն է 70, բաթակագմինը 80 դրուշ։ Ընտիր թուղթի վրայ տպագրուած 3 հատորին անկագմ գինն է 80, կիսկեղագմինը 95, թուղթերը տասնեակ մը դրուշ։ Գաւառներուն համար մասնաւոր յաւելուածներ միակ վստահելի բառարանը. գին լաթակագմ 70, կիսակաշի 75. գիտակ հեղինակին՝ Զ. Տ. Ս. Փափազեան, Կ. Պոլիս, Պայազիդ Հաուս։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ի ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

«Մանզումէ»ի հիմնուելէն ի վեր մեր գաւառի յարգելի թղթակիցները իրենց չահեկան ու հգրեա տեղեկութիւններով ճոխացուցած են մեր թերթը։ Կը յուսանք որ ապէք վերջ, միեանոյն թղթակիցները կը հաճին չարունակել իրենց այդ օժանդակութիւնը, որուն համար կանխաւ կը յայտնենք մեր ջերմագոյն պարտաւորութիւնը։ Ապէ՛ն «Մանզումէ»ն միշտ ժողովուրդին թերթը ըլլալով, ձեռքէն եկած օժանդակութիւնը չէ զլացած և հիմա ալ ոչ է վատառցի

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՆԴՈԿ»

(ՇԱՀՈՒԹԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ)

Վաղը ամէն կողմ փնտռեցէք «Հայկակ. մեծ պանդոկ»ի գեղեցիկ ու չահեկան բովանդակութեամբ։ Եր. Ծանօթ Միւրթիկա պէյ, Կիկօ և Զաքրբեան։ Գին 10 փարա։ Մաղաքներ։ Հաճէ՝ Պապը Ալի, Իպրահիմ խան թիւ 31։